

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSIOENGERECHTIGDEN PENSIOENFONDS ZORG EN WELZIJN

NUMMER 1, JAARGANG 30 • FEBRUARI 2016

Een sterke belangenvereniging, dat is het streven!

P. 6

“Maandelijks pensioenuitkering is nog steeds veel waard”

P. 10

Optimistische geluiden verdienen ook aandacht

P. 30

Veilig douchen én blijven baden?

Dat kan exclusief bij senZup! Laat binnen 1 dag een deurtje in uw huidige bad plaatsen.

NIEUWE SITUATIE

BESTAANDE SITUATIE

Deze voordelige maatwerkoplossing voor uw bad biedt uitkomst. Exclusief bij senZup!

Veilig douchen in bad en heerlijk blijven baden. Het kan met het baddeurtje van senZup. Binnen 1 dag plaatsen we het deurtje in uw eigen bad en dan hoeft u nooit meer over de hoge badrand te stappen. Als u vóór 27 februari 2016 kiest voor een baddeurtje van senZup, dan ontvangt u een gratis antislip behandeling voor uw badkamervloer t.w.v. € 395,-.

- + 5 jaar garantie, 100% waterdicht
- + Voordeliger dan een inlopdouche
- + Past in bijna ieder bad

GRATIS BROCHURE? BEL 0800 - 0468
OF GA NAAR WWW.SENZUP.NL

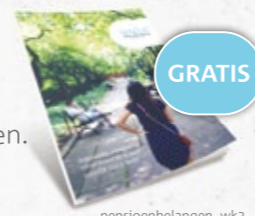
“De plaatsing is binnen 1 dag klaar, zonder ingrijpende verbouwing.”

SENZUP[®]
zelfstandig vitaal

Zelfstandig en vitaal leven?

U bent bij ons ook aan het juiste adres voor o.a. inlopdouches, sta-op stoelen, comfortbedden, scootmobielen, rollators en rolstoelen.
Bel 0800 - 0468 voor meer informatie of de gratis brochure.

pensioenbelangen_wk3

Afscheid van een voorzitter

Op 26 april a.s. neemt de BPP afscheid van haar voorzitter Joop Caljouw. Joop heeft er dan een bestuursperiode van acht jaar op zitten, waarvan vijf als voorzitter. Vijf bewogen jaren waarin er in pensioenland van alles is gebeurd. U leest het allemaal in het dubbelinterview (pag. 6 e.v.) dat we onlangs met Joop en met zijn beoogde opvolger Peter Patijn hebben gehad. Boeiend!

Serviel

Maar er is meer. Zo hadden Rob de Brouwer en Jaap van der Spek een onthullend en eigenlijk ook onthutsend interview met mevrouw Corien Wortmann-Kool. Zij is sinds januari 2015 bestuursvoorzitter van ABP. Onthutsend vanwege de bijna serviele manier waarop het pensioenfonds van de Staat zich opstelt of wellicht genoodzaakt is zich op te stellen – ik zeg het maar voorzichtig – ten opzichte van de voorstellen van de overheid. Voorstellen die bepaald ongunstig zijn voor deelnemers en gepensioneerden.

Dat de pensioenbomen niet meer tot in de hemel groeien dat nemen we wel aan. Maar dat de bestuursvoorzitter van het grootste pensioenfonds van Nederland erg gemakkelijk accepteert dat er wellicht nooit meer geïndexeerd kan worden, verontrust ons zeer. Hoewel ze dit niet wil bagatelliseren, moeten we het wel in perspectief plaatsen zegt ze. Want: “Als mensen naast hun AOW een aanvulling krijgen die weliswaar niet stijgt maar wel iedere maand opnieuw op de bankrekening staat, dan is dat nog steeds veel waard”. Alsof dat een gunst is. Alsof je daar niet je hele leven voor gespaard hebt. Lees het hele interview op pag 10 e.v.

Als u overigens een goed beeld wilt krijgen van de werkelijke stand van zaken met betrekking tot de pensioenreserves en de

ROELOF JAN MULDER

zogenaamde pensioen crisis waarin we zouden verkeren, dan raad ik u aan het artikel te lezen op pag. 16. Daar gaat Guus Bosman in op een artikelje dat hij aantroef in het clubblad van de VVD “Liber”. Een eyeopener.

Discriminatie?

Erik van Eck schreef een artikel over de gevolgen van het nieuwe belastingstelsel dat per 1 januari van dit jaar in ging (pag. 20). Conclusie, maar dat wist u al: de werkende Nederlander gaat er op vooruit, gepensioneerden en niet-werkenden niet. Gisteren verscheen het NIBUD rapport hierover. Dat bevestigt knal hard de feiten. 65-plussers met een iets hoger aanvullend pensioen gaan er zelfs op achteruit. Belasting betalen we in dit land allemaal. Als er dus een meevaler te verdelen valt, zouden we daar allemaal van moeten profiteren. Indien een grote groep hiervan wordt uitgesloten, dan vind ik dat eigenlijk discriminatie. Wellicht de moeite waard om dat eens uit te zoeken.

Tot slot aandacht voor de ALV op 26 april. Op de agenda o.m. aandacht voor het belangrijke onderwerp Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Zie ook de aankondiging op pag. 35.

We zien u graag de 26e in de Biltsche Hoek en wensen u nu veel leesplezier met dit eerste nummer van 2016. —

AUTEUR:
ROELOF JAN MULDER

“
NIBUD
bevestigt
knalhard de
feiten.
”

Inhoudsopgave

Afscheid van een voorzitter

- 3 -

Een sterke belangenvereniging, dat is het streven!

De ene voorzitter blik terug, de ander kijkt vooruit.

Een advies: "Je moet rustig blijven en je niet laten leiden door de waan van de dag".

- 6 -

Uit de pers

- 9 -

"Maandelijkse pensioenuitkering is nog steeds veel waard"

Onze redactie interviewde Corien Wortmann, voorzitter van het bestuur van ABP. Lastige vragen werden niet geschuwd. Zo pleiten de ouderenverenigingen voor een tussentijdse reparatie van de pensioenspelregels, zodat ook de huidige gepensioneerden nog geholpen worden. Wortmann ziet een tussentijdse reparatie als niet realistisch.

- 10 -

Financieel gezond oud worden

Is het nu wel of niet verstandig om de vraagstukken rondom pensioen, zorg en wonen integraal te benaderen?

- 14 -

Met pensioen

- 15 -

Pensioenstelsel liberaliseren

De VVD schreef in haar huisblad Liber over de opvattingen van de VVD wat een 'fatsoenlijk pensioen voor jong en oud' zou moeten zijn. Guus Bosman weerlegt de onzin in dat artikel.

- 16 -

De wijkzuster/broeder terug van weggeweest!

- 18 -

Ouderdom is niet het toetje van het leven

- 19 -

Belastingplan Wiebes: geen feest voor ouderen

Het nieuwe belastingplan, wat betekent het eigenlijk voor u?

- 20 -

Gezocht, gevonden, aangeboden

- 22 -

De vrijwilliger

- 23 -

Weduwen blijven vaker berooid achter

(Column Hasko van Dalen)

- 24 -

Audrey's DeliCasa

- 25 -

Kruiswoordpuzzel & Cryptogram

- 26 & 27 -

Pas verschenen

- 28 -

Er op uit

- 29 -

Optimistische geluiden verdienen ook aandacht. Soms lijkt alsof alles draait om terrorismedreigingen en een voorspelde nieuwe ineenstorting van het financiële stelsel. Maar er is ook heel veel positief nieuws.

- 30 -

Selectief gewinkeld

Pikaart reageert op de recensie van zijn boek.

- 32 -

Uit de pers

- 33 -

Uitnodiging Algemene Leden Vergadering

- 35 -

Nieuw bestuurslid gezocht

- 36 -

Het bestuur aan het werk

- 37 -

De juiste vragen stellen

- 38 -

Colofon

- 39 -

Een sterke belangenvereniging, dat is het streven!

De Biltsche Hoek, vrijdagmorgen 7 januari, half elf. Rustig tafeltje, want er moet gewerkt worden. Dubbelinterview met de oude en de (beoogd) nieuwe voorzitter, Joop Caljouw en Peter Patijn. Joop gaat na acht jaar het bestuur verlaten en Peter volgt hem op, als de Algemene ledenvergadering dat goed vindt tenminste. Tijd voor een goed gesprek.

AUTEUR:
ROELOF JAN MULDER

Joop heeft al een hele bestuursperiode achter de rug. Acht jaar maar liefst, waarvan de laatste vijf als voorzitter. Een turbulente periode waarin veel is gebeurd. Wat vindt hij de high lights uit zijn voorzitterschap? Op het antwoord hoeven we niet lang te wachten.

“De resultaten van de commissie De Vries”, reageert hij met een brede glimlach. “Dat we die zover hebben weten te krijgen dat hij die commissie ging voorzitten. Daar ben ik nog steeds trots op, want oud-minister Bert de Vries had zich al een poos teruggetrokken. Die commissie heeft er in grote lijnen toe geleid, dat we met het voorstel van het ‘Reële Pensioen’ konden komen. Vervolgens ook omarmd door PFZW. Waarschijnlijk ook omdat Jan Tamerus de commissie destijds adviseerde. Jammer dat het voorstel er niet doorgekomen is. Het is afgeschoten door de FNV, die het een ‘casino’ pensioen noemde. Veel te veel onzekerheden volgens hen. En nu zijn we vijf jaar verder en is er nog geen nieuw stelsel. Hoewel de voorstellen die er nu liggen wel de kant van dat reële pensioen op gaan.”

Joop kan er nog kwaad over worden. “Tegen demagogie begin je niks”, zegt hij. “Koud watervrees, dat is het. Casino pensioen noemden ze het, omdat de aanwas van de pensioenreserves veel meer

dan tot nu toe afhankelijk zou zijn van de beleggingsresultaten. En moet je nu eens kijken. Wat krijg je voor een zogenaamde veilige belegging, zoals staatsobligaties? Bijna niks. En hoe hebben de rendementen van de grote pensioenfondsen zich de laatste jaren ontwikkeld? Gemiddeld 6 procent! Wel door goed en vakkundig te beleggen!”

Expertise

Maar er is meer. Dat het initiatief wetsvoorstel van Koser Kaya-Blok er door kwam, bijvoorbeeld. Joop: “Erwin Nypels had er 25 jaar aan getrokken, dat gepensioneerd ook deel zouden uitmaken van de besturen van pensioenfondsen en niet alleen maar van deelnemersraden bijvoorbeeld. En nu zijn we eindelijk zover en hebben we in de persoon van mevrouw Vedder ook een eigen vertegenwoordiger in het bestuur van PFZW. Dat geeft ons wel degelijk meer invloed. Hoewel, dat moet gezegd, wij als BPP altijd een goed contact hebben gehad met directie (en bureau) en geregeld onze visie op bepaalde pensioenzaken met bestuurders konden bespreken. Maar dat heeft alles met de expertise te maken die we als BPP mee brengen.”

“En waar ik ook trots op ben”, gaat hij verder, “is dat we de predikanten aan boord hebben gekregen. 1300 leden erbij

voor onze achterban. Dat geeft aanzienlijk meer body aan de vereniging.”

Peter Patijn luistert aandachtig naar het enthousiaste betoog van de aftredend voorzitter, die nog maar eens aangeeft de afgelopen jaren wel behoorlijk veel tijd te hebben gestoken in het werk voor de Pensioenraad en de BPP. Zoveel dat Anneke, zijn vrouw, er ook maar iets bij is gaan doen in de vorm van vrijwilligerswerk voor mensen met een licht verstandelijke handicap (beperking).

Piertje pakken

Maar de 71-jarige opvolger van Joop is niet bang voor veel werk. Hij heeft altijd, ook na zijn pensionering, in allerlei functies geopereerd en hij heeft vooral veel bestuurlijke en politieke ervaring.

Peter: “Ik doe altijd dingen die ik leuk vind overigens. En wat de tijdsbesteding betreft: dat is wel een punt van overleg geweest. Maar daar hebben mijn vrouw en ik afspraken over gemaakt. We blijven samen leuke dingen doen. We hebben onlangs een paar elektrische fietsen aangeschaft. Wat we ook tenminste een keer per week doen is naar het strand, in Hoek van Holland. ‘Piertje pakken’ heet dat op zijn Rotterdams. Zie je nog eens wat, maar vanmiddag niet want ze gaan staken, heb ik gehoord. Voor het eerst in tien jaar”.

Staken, daar zeg je wat, dat kunnen ouderen niet. Daarom hebben ze ook niet een echt pressiemiddel en kan de overheid in feite doen met ze wat ze wil. “Het uitstel van de onderhandelingen over een nieuw pensioencontract kan, zoals Joop aangeeft, nog wel vijf jaar gaan duren. In ieder geval zal het over de verkiezingen worden heen getild. Dat betekent ook, dat er onder de huidige omstandigheden en met de

JOOP CALJOUW

PETER PATIJN

huidige belachelijke regels voor de pensioenfondsen om torenhoge reserves aan te houden, de pensioenfondsen de komende vijf jaar ook de pensioenuitkeringen niet meer kunnen indexeren.”

Commissie koopkracht

Het gesprek gaat vervolgens over de koopkracht van ouderen, door mij in de vraagstelling deftig ‘bestedingsruimte’ genoemd. Peter: “Daar heeft de NVOG een goede commissie voor: de ‘Commissie koopkracht’. Die commissie houdt bijvoorbeeld in de gaten welke invloed een premieverhoging van de zorgverzekering heeft op de bestedingsruimte van ouderen. En dan gaan er vervolgens adviezen naar het bestuur van de NVOG”.

“Omdat we vrezen dat pensioenfondsen de komende jaren inderdaad niet meer indexeren”, vult Joop aan, “heeft de NVOG samen met de ouderenbonden aan de staatssecretaris voorgesteld om een noodmaatregel te nemen om zo de koopkracht op peil te houden. Het aanhouden van die grote reserves door pensioenfondsen zou dan voorlopig op de lange baan geschoven moeten worden en er zou iets moeten worden gedaan aan de rekenrente zodat de dekingsgraden van de fondsen weer naar een niveau kunnen worden getild waarbij indexeren mogelijk wordt. Maar het voorstel is afgewezen.”

Ridicule veronderstelling

“Ik begin een steeds grotere hekel te krijgen aan het beleid van Klijnsma” merkt Peter op. “Je hoeft geen economie te hebben gestudeerd om nu een zekerheid te willen creëren voor over dertig jaar. Dat is een ridicule veronderstelling. Wat kan er in dertig jaar niet allemaal gebeuren. Niets is zeker over dertig jaar! En dan over die premie waar iedereen het steeds maar

“
Tegen
demagogie
begin je niks.
”

over heeft. Wist je dat 40% van je pensioen nog verdiend wordt ná je pensioendatum omdat je opgebouwde pensioenkapiitaal nog steeds rendeert?”

“Driekwart van het pensioenvermogen wordt verdiend uit de beleggingen en maar één kwart bestaat uit de inleg van werkgevers en werknemers”, zegt Joop vervolgens en houdt een ingewikkeld betoog waaruit blijkt dat voor het aanhouden van voldoende liquide middelen er nog niet eens een beroep hoeft te worden gedaan op het vermogen van het fonds maar dat het vermogen zelfs gewoon doorgroeit.

“En dat ondanks de crisis. Media riepen bij het begin van de crisis dat de pensioenfondsden miljarden hadden verloren. Ja, als je verkoopt. Maar dat doen de fondsen niet, die wachten op betere tijden, geheel indachtig het gezegde ‘als je geschoren wordt, moet je stil zitten’.

En die tijden zijn gekomen, het rendement van de fondsen is ook de afgelopen jaren behoorlijk hoog geweest. Hoezo bang zijn voor over dertig jaar? Zo’n crisis als we de afgelopen jaren hebben gehad, en dat was best een behoorlijke, daar merk je op dertig-jarige basis niets van.”

Kiezen tussen actie en diplomatie

Er is nog een punt dat we even willen aanroeren, namelijk dat er uit de Algemene Leden Vergadering (ALV) de roep is gekomen om meer acties.

Joop: “Peter en ik zitten wat dat betreft exact op dezelfde lijn. Je moet de juiste weg kiezen tussen actie en diplomatie”. Beiden vinden het belangrijk om met de overheid in gesprek te blijven. De ouderenbonden noemen dat ‘aan tafel zitten’. Maar wat heeft dat ‘aan tafel zitten’ nou eigenlijk opgeleverd?

Peter: “Ik vind aanwezigheid, zoals wij dat noemen wel degelijk belangrijk. Belangrijker nog dan actievoeren. Kijk, ik kom uit het bestuurlijke proces. En daar heb ik geleerd dat je beter kan proberen in een vroeg stadium invloed uit te oefenen op de betrokken beleidsambtenaren dan later actie te gaan voeren. Trouwens hoe wil je dat doen, staken kunnen we niet. Wat ik wel vind, is dat wij ons als

“
Beter profileren.
”

ouderen sterker moeten profileren. Op dit moment onderzoeken we hoe we dat gaan doen. Daarbij is lobbyen een van de mogelijkheden. Het moet in ieder geval anders dan tot nu toe, waarbij de verantwoordelijke bewindslieden ons beleefd aanhoren en vervolgens, met een kleine aanpassing wellicht, toch doen wat ze oorspronkelijk van plan waren.”

Speerpunten

Het is tijd om het gesprek af te ronden. Wat zijn straks de speerpunten van het beleid van de nieuwe voorzitter?

Peter: “Ik doe het natuurlijk niet alleen. We hebben een goed bestuur en samen gaan we aan de slag om het ledenbestand omhoog te krijgen, dus: werven, werven, werven. En daarnaast gaan we ons (nog) beter profileren.”

Tot slot nog een belangrijk advies van de gaande man aan de nieuwe voorzitter. Joop: “Ik weet nog goed wat Gerard (Gerard Veenstra, red.) zei toen ik voorzitter werd. Hij zei: “Joop je moet rustig blijven en je niet laten leiden door de waan van de dag”. En dat heb ik ter harte genomen, hoewel ik met dat rustig blijven wel eens moeite heb gehad, maar dat terzijde”. —

Op pag. 35 vindt u de uitnodiging voor de ledenvergadering.

Uit de media

GEMBER EN MINT: OUDEREN ZIJN ER GEK OP

Senioren vinden nog weleens dingen lekker waar jongere mensen van griezelen. Een nieuwe studie van Wageningen University & Research Centre toont aan dat smaakvoorkeuren tussen jong en oud daadwerkelijk verschillen.

De onderzoekers lieten 65-plussers en mensen van rond de 30 verschillende dingen proeven: drie soorten ontbijtkoek (normaal, volkoren en gember) en chocolade (melk, puur, mint). Beide leeftijdsgroepen gaven duidelijk verschillende emoties aan. De

65-plussers noemden hun gevoel na het eten van gemberkoek en mint chocolade over het algemeen ‘aangenaam, blij en enthousiast’. Jongeren spraken bij deze producten juist vaak van negatieve gevoelens, waaronder ‘walging’.

Een verklaring voor deze smaakbeleving kan liggen in de herinnering. Wellicht komen er bij senioren mooie herinneringen naar boven als ze gember en mint proeven. (Plusonline.nl)

VERGRIJZING BIEDT BELEGGERS KANSEN

Binnen de EU zijn er nu nog vier werkenden op iedere gepensioneerde, maar in 2050 slechts twee. Ook in China en in wat mindere mate de VS wordt vergrijzing een groot probleem. In Japan zorgt vergrijzing nu al voor fikse problemen. De gevolgen van vergrijzing zijn veelomvattend en massief. Ook op een aantal terreinen die voor beleggers van belang zijn.

Een van de gevolgen van vergrijzing is dat de economische groei minder wordt. Maar er zijn ook sectoren die juist profiteren van de vergrijzing. In de zorg bijvoorbeeld, want de zorg wordt in toenemende mate ontlast door de ontwikkelingen bij medische

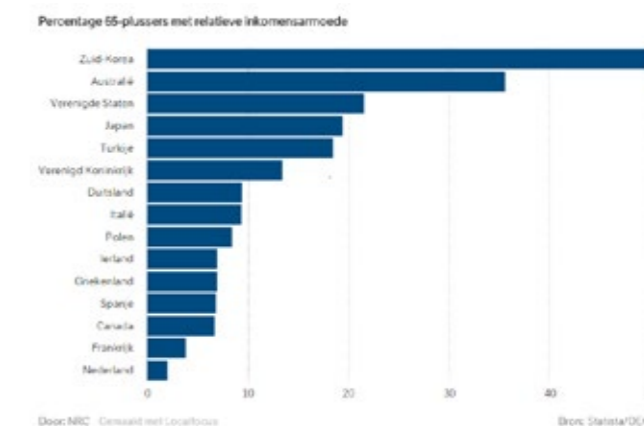
apparaten. Ook houden ze de zorg betaalbaar door de voortschrijdende verbeteringen.

Medische apparaten gaan in toenemende mate communiceren met zorgverleners. Volgens het recente rapport The Healthcare Internet of Things: Rewards and Risks van Intel Security en de Amerikaanse denktank Atlantic Council zullen medische apparaten met een netwerkverbinding zelfs duidelijk gaan bijdragen aan het verbeteren van de algemene gezondheid, de effectiviteit van medische behandelingen en de levenskwaliteit, vooral bij ouderen. (De Telegraaf)

NEDERLANDSE GEPENSIONEERDEN HEBBEN HET ZO SLECHT NOG NIET

Waar ter wereld leven de meeste gepensioneerden in armoede? Niet in Nederland in ieder geval, blijkt uit een rapport van de Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Bij slechts twee procent van de gepensioneerden in ons land is sprake van relatieve inkomensarmoede. Veel minder dan in bijvoorbeeld Duitsland en Frankrijk.

De relatieve inkomensarmoede is gedefinieerd als een inkomen onder de helft van het mediaan inkomen per huishouden in het land. Vooral in Zuid-Korea en Australië is er sprake van veel armoede onder 65-plussers. (NRC Q)

“Maandelijks pensioenuitkering is nog steeds veel waard”

Corien Wortmann is nu een jaar voorzitter van het bestuur van ABP, een van de grootste pensioenfondsen ter wereld. Tijd voor uw redactie om af te reizen naar Amsterdam-Zuid om haar te vragen naar haar ervaringen en haar visie op de ontwikkelingen in pensioenland. Wortmann is wat verlaat vanwege de files, maar dat zijn wij ook. Het gaat weer beter met Nederland en de thermometer van die gezonde situatie is de drukte op de A2.

AUTEURS:
ROB DE BROUWER,
JAAP VAN DER SPEK

Wortmann heeft ervaring in het bedrijfsleven en de ambtenarij, maar heeft haar kennis over financiële markten en over pensioenen vooral opgedaan als Europarlementariër van het CDA. Vol enthousiasme vertelt zij over de jaloezie van haar collega's in het Europees Parlement als het gaat om het mooie, kapitaalgedekte Nederlandse stelsel. Onze vraag is natuurlijk of die jaloezie ook zal leiden tot bemoeienis van Brussel met ons pensioenstelsel.

Wortmann wijst een mogelijke europeanisering van de pensioenen af. Het pensioen is immers veel meer dan een financieel product. Het is een belangrijke arbeidsvoorwaarde en behoort daarom tot de nationale sociale verworvenheden. Ons stelsel is buitengewoon solide en wij hebben bovendien een sterk ontwikkeld toezichtskader. Ze verwacht niet direct dat daar als gevolg van Brusselse bemoeienis verandering in zal komen, maar vindt wel dat we op onze hoede moeten blijven.

Minder riant

Dat brengt ons op het belangrijkste onderwerp van het gesprek: de visie van ABP en zijn voorzitter op de tweede pijler van ons pensioenstelsel. Wortmann: “Door recente maatregelen is het aanvullend pensioen minder riant geworden dan het was. De jongeren bouwen nu minder pensioen op, dan zij die nu al met pensioen zijn. Zo

is bijvoorbeeld de fiscale opbouw verlaagd en is er bijna nergens nog sprake van een eindloonuskering.”

Op onze vraag of het bekend is dat door halvering van de franchise huishoudens een pensioen opbouwen dat veel hoger ligt dan dat wat tot de negentiger jaren werd opgebouwd, merkt Wortmann op dat het opbouwen van pensioen gedurende 40 jaar bij één werkgever bijna niet meer voorkomt. Werknemers onderbreken hun carrières, flexwerkers worden buiten het recht op pensioen gehouden en zzp'ers bouwen geen pensioen op. De arbeidsmarkt is veel flexibeler geworden.

“De Nederlandsche Bank merkt op dat we in Nederland te veel sparen voor ons pensioen, maar naar de toekomst toe gaat dat steeds minder op. De vergrijzing zal ertoe leiden dat in 2040 nog maar 2 mensen werken tegenover 1 gepensioneerde. Minder sparen leidt tot risico's voor bijvoorbeeld de betaalbaarheid van AOW en zorg. Tegelijkertijd moeten wij ervoor waken verkeerde beelden in stand te houden die de discussie alleen maar bemoeilijken. Het is niet waar dat de ouderen de pot leegeten ten koste van jongeren. Maar het is ook niet waar dat ouderen gekort worden op hun recht op pensioen teneinde straks grote potten over te houden waar alleen de jongeren van profiteren.”

AOW verhogen

Op onze vraag over de politieke discussie waarbij soms gesuggereerd wordt om de AOW structureel te verhogen om de achterblijvende aanvullende pensioenen vooral voor de lagere middengroepen te compenseren wil Wortmann niet reageren. Zij kan daar als bestuursvoorzitter van ABP geen uitspraken over doen, daar gaat de politiek over.

Wel merkt zij op dat de SER nu een studie doet naar een mogelijke verbetering van de positie van flexwerkers en zzp'ers. We zullen de uitkomsten van dat onderzoek moeten afwachten. Het zijn immers vooral deze groepen die straks, als ze met pensioen gaan, last hebben van een niet of nauwelijks opgebouwd aanvullend pensioen.

Arbidsvoorwaarde

Wij vragen ons af in hoeverre ABP en ook andere pensioenfondsen de leiding gaan nemen in het debat over de toekomst van het stelsel. In zijn nieuwjaarstoespraak gaf Gerard Riemen, directeur van de Pensioenfederatie, te kennen dat de pensioenfondsen zelf met een alternatief voor de huidige uitkeringsovereenkomst zouden moeten komen. Wortmann wil dat breder trekken. Zij vindt het pensioen als arbeidsvoorwaarde een zaak van de sociale partners, de pensioenfondsen, maar ook van de overheid en de wetenschap.

“ABP zal, vanuit de expertise waar het fonds over beschikt, zeker een bijdrage aan deze discussie leveren om te bekijken hoe een verandering vormgegeven kan worden. Er zal iets moeten veranderen, want het stelsel loopt nu vast. Wij zijn te veel speelbal van de lage rente geworden. Zekerheid is onbetaalbaar geworden. Maar de verandering moet er wel toe leiden dat het fundament van het pensioenstelsel behouden blijft. En dat fundament is dat we via de premie gezamenlijk inleggen en samen risico's van beleggen delen, ook tussen generaties. Dat is belangrijk voor een stabiel en betaalbaar pensioen.”

CORIEN WORTMANN

“
Het stelsel
loopt vast.
”

Te veel geld in buffers

Er zijn op dit moment werkgroepen aan het werk die aan de hand van de Hoofdlijnnota van staatssecretaris Klijnsma varianten van een meer op individueel niveau werkend stelsel uitwerken. De trend

is dat er een meer op premie-inleg gebaseerd systeem komt, waardoor de risico's meer bij deelnemers en gepensioneerden komt te liggen. Die risico's worden weliswaar collectief gedeeld, maar de werkgever blijft daarbij buiten beeld.

Wortmann: “We moeten zoiets gaan uitwerken, want er gaat nu veel te veel geld zitten in buffers zodat pensioenfondsen een zekerheid van 97,5% kunnen garanderen. Het systeem is te gevoelig voor de rente. Daar moeten we van af”.

Tussentijdse reparatie

Er ontspint zich een interessante discussie over de nabije toekomst. Een nieuw stelsel ontwikkelen en door de politieke besluitvorming te loodsen en vervolgens geleidelijk in te voeren neemt jaren in beslag. Het zal zeker tot 2022 duren alvorens dat nieuwe stelsel een feit is. Intussen is een hele generatie gepensioneerden jarenlang verstoken gebleven van indexatie. Het is noodzakelijk dat tussentijdse reparatie plaatsvindt, zodat ook de huidige gepensioneerden nog geholpen worden.

Wortmann ziet een tussentijdse reparatie als niet realistisch. “Het noodzakelijk draagvlak om alleen aan schroefjes en moertjes gaan draaien ontbreekt. We moeten de motor reviseren en niet alleen hier en daar wat sleutelen”. Ondanks onze suggestie dat er zand in de motor zit en dat we het de komende jaren wél met deze motor moeten doen, is volgens Wortmann een korte termijn aanpassing niet haalbaar. “Het nieuwe FTK was al een tussenoplossing. De teugels werden aangehaald, maar wel met als voordeel voor de gepensioneerden dat korting van pensioenen minder snel nodig is en beter kan worden uitgesmeerd.”

Wel maandelijkse betaling

“Intussen zien we het als onze verantwoordelijkheid om de feiten te scheiden van de fictie. We moeten onze gepensioneerden en deelnemers goed voorlichten over de stand van zaken. We passen onze website aan om nog betere informatie te geven. We zijn het land ingetrokken en hebben bijeenkomsten georganiseerd voor gepensioneerden. Bij deze bijeenkomsten hebben bestuursleden van ABP antwoord gegeven op alle vragen die werden gesteld. Onder andere over de indexatie. Ik begrijp dat mensen teleurgesteld zijn dat hun pensioenuitkering niet omhoog gaat met de inflatie. We hebben onze deelnemers er onvoldoende op voorbereid dat dat zou kunnen gebeuren. Ik wil dat niet bagatelliseren. Maar we moeten het wel in perspectief plaatsen. Als mensen naast hun AOW een aanvulling krijgen die weliswaar niet stijgt maar wel iedere maand opnieuw op de bankrekening staat, dan is dat nog steeds veel waard. We zullen ook de komende maanden het land weer ingaan om het gesprek met gepensioneerden aan te gaan.”

Leden zijn boos

Uw redacteurs hebben de bestuursvoorzitter van ABP vervolgens duidelijk gemaakt dat de leden van onze verenigingen boos zijn. Hun was een welvaartsvast pensioen in het vooruitzicht gesteld, dat werd later een waardevast pensioen en daarna een voorwaardelijk waardevast pensioen. En

inmiddels staat vast dat het een nominaal pensioen is en dat het nog jaren gaat duren alvorens weer een begin kan worden gemaakt met de indexatie. Ondertussen worden de belastingen verlaagd voor de werkenden en hebben gepensioneerden het nakijken. En de kosten blijven stijgen, niet in de laatste plaats door overheidsingrijpen. Denk bijvoorbeeld aan de kosten van de zorgverzekering en het eigen risico. Begrijpt Wortmann dat?

“Jazeker begrijp ik dat. Maar wij gaan niet over belastingmaatregelen. Daar beslist de politiek over en daar moeten wij het mee doen. Wat ik me wel aantrek is, dat we in het verleden teveel de indruk hebben gewekt dat het geïndexeerde pensioen zeker is. We hebben onvoldoende gewaarschuwd voor de risico's. We moeten bovendien niet vergeten dat de toename van de levensverwachting druk legt op de bestemming van de middelen. Nu is weliswaar besloten de pensioenleeftijd te verhogen naar 67 jaar, maar in de jaren die achter ons liggen is elk jaar opnieuw veel geld gaan zitten in het reserveren voor de toename van de levensverwachting.”

Onze vraag is daarop: “Maar waarom bent u dan akkoord gegaan met de consequenties van het recente loonakkoord? Het staat vast dat de verlaagde premie bijlange niet kostendekkend is. Nationaal gezien zal bij handhaving van de gedempte premie tot 2022 100 miljard euro aan vermogen zijn onttrokken aan de reserves van pensioenfondsen om tekorten op de premies aan te vullen. Dat is 8% dekkingsgraad!”

De bestuursvoorzitter legt ons uit dat de invloed van de premie op een relatief vergrijsd fonds als ABP zeer beperkt is. “1% meer premie leidt tot een stijging van de dekkingsgraad met slechts 0,1%. Het rendement is doorslaggevend en dat is bij ABP gemiddeld nog steeds goed te noemen. Het loonakkoord leidt vanwege de overschakeling van loon naar prijsinflatie rekenkundig tot een lagere premie. Dat heeft niet of nauwelijks effect op de gepensioneerden van nu. Er is een klein positief effect aan het loonakkoord doordat er iets eerder zou kunnen worden geïndexeerd. Door herziening van het

financiële beleid van ABP als gevolg van verdere verslechtering van de marktcondities en de lage rente zal er in de loop van dit jaar wel opnieuw een opslag op de premie moeten komen.”

Wortmann is van mening dat het er steeds meer op aankomt dat de mensen zelf hun toekomstige financiële situatie na pensionering goed moeten plannen. “Dat is immers voor iedereen anders. De eigen gezinssituatie, het eigen huis, te betalen huur, de opbouw van een reserve met eigen spaargeld en het pensioen zullen in onderling verband moeten worden gezien en zullen ervoor moeten zorgen dat wij ons leven na het pensioen op min of meer dezelfde voet kunnen voortzetten.

Situaties waarin beide partners 40 jaar pensioen opbouwen zullen eerder uitzondering dan regel zijn. Het is taak van het ABP-bestuur een evenwicht te zoeken tussen de belangen van de ouderen en van de jongeren. In het bestuur is steeds meer specifieke expertise aanwezig, bijvoorbeeld op het terrein van vermogensbeheer en risicomanagement. Drie leden van het bestuur zitten daar namens gepensioneerden. Ook in het VO zitten vertegenwoordigers van gepensioneerden.”

Afsluitend: ABP staat voor een robuuste tweede pijler. Het pensioenfonds vindt het belangrijk dat de opbouw daarbij fiscaal gefaciliteerd blijft. Met andere woorden: er moet nu niet verder worden getornd aan het Witteveen kader. Wortmann vindt een verdere verlaging van de fiscale aftrekbaarheid van de premie onverstandig. “Bij een bevolking die de komende decennia steeds verder vergrijsd, is en blijft een goede tweede pijler pensioen heel belangrijk. Volledige individualisering, het maar overlaten aan het individu en de markt wijzen wij af.”

Wij danken Corien Wortmann voor dit interview. We zullen ABP echter kritisch blijven volgen. —

“
Evenwicht
zoeken tussen
belangen
ouderen en
jongeren.
”

Financieel gezond oud worden

Het is nogal wat, die goed gevulde pensioenpotten. Ja, u leest het goed. Met de donkere bril op zien de pensioenpotten er zorgelijk leeg uit. Met een zonnige bril op zijn ze verleidelijk goed gevuld. Het lijkt dan ineens erg aantrekkelijk om het pensioen mee te nemen in een breder vraagstuk van Zorg, Wonen en Pensioen.

Er is zelfs een Expertisecentrum Pensioen - Arbeid - Wonen/Zorg (EPAZ). Dit is een samenwerkingsverband van de Faculteiten Economie en Rechtsgeleerdheid en het Talma Instituut van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). EPAZ wil met het verrichten van studies een bijdrage leveren aan een goede, houdbare en toekomstbestendige inrichting van het stelsel voor pensioen, arbeid en wonen/zorg in onderlinge samenhang.

Is het nu wel of niet verstandig om de vraagstukken rondom pensioen, zorg en wonen integraal te benaderen? Wanneer politiek, pensioenfondsbestuurders, verzekeraars en andere belangenbehartigers bij elkaar komen, zijn de meningen daarover in ieder geval verdeeld. Dat bleek tijdens een congres over dit onderwerp in januari bij de VU.

Duidelijk is dat er wel een aantal grote vraagstukken is op te lossen:

- tekort aan passende woningen
- stijgende zorgkosten waarvan het grootste deel toebehoort aan de laatste levensfase
- inflexibiliteit van het pensioenstelsel (tijdens de opbouw- en uitkeringsfase)
- geld dat vastzit in stenen (voor de gepensioneerden met een eigen woning)
- het kopen van een woning voor jongeren is lastig

Zelfstandig blijven wonen

Het aantal ouderen van 80+ verdubbelt van 800.000 naar 1,6 miljoen. De meesten willen voor zover mogelijk het liefst zelfstandig blijven wonen in hun eigen woonomgeving, maar zullen steeds meer een beroep op (betaalbare) zorg doen. De huidige woningmarkt is hier duidelijk niet op ingesteld. Er zijn enkele kleinschalige initiatieven, maar op de langere termijn is er echt onvoldoende aanbod van passende huisvesting.

Wienke Bodewes van Amvest stelt dat niet de overheid hier een regierol in heeft, maar dat de gemeenten wel een actiever lokaal beleid zouden kunnen voeren. Hij ziet volop mogelijkheden om bij het opknappen van buurten zorgwoningen voor ouderen te creëren. Pensioenfondsen zouden hierin uit maatschappelijke betrokkenheid kunnen investeren.

Zorgenkind

Betaalbare zorg is eveneens een zorgenkind. Nederland heeft, wereldwijd bekeken, de hoogste kosten wat betreft de langdurige zorg, maar bij lange niet de meeste ouderen. Ondanks dat er bezuinigingen zijn ingezet, zijn we nog steeds koploper. Nog meer bezuinigingen of de premies verder verhogen is niet reëel. Een optie die dan overblijft is om bepaalde zorg, veelal betere zorg, minder toegankelijk te maken door hogere eigen bijdrages te vragen.

Wereldwijd bezien zijn de Nederlandse ouderen welvarend en dus loert men op de pensioenpot. Xander Koolman, programmaleider van het domein zorg van het Talma Institute stelt dat er steeds meer ouderen met een redelijk pensioen zijn. "Voor dat geld is vaak geen goede bestemming, behalve dan voor betere zorg." De toon is gezet.

Vrij van hypotheek

De woning zonder hypotheekschuld is voor de beleidsmakers ook aantrekkelijke pot met vermogen. Het probleem daarmee is echter dat nu meestal 'vastzit' in de stenen en er zijn weinig tot geen mogelijkheden (verzilveren is duur en verhuizen is vaak niet wenselijk, red.) om dat vermogen aan te spreken, voor bijvoorbeeld goede zorg. De vraag kwam aan bod of het eigenlijk wel zo wenselijk is dat huizenbezitters verplicht worden de hypotheekschuld helemaal af te lossen. Maar is dit ook de wens die leeft bij onze ouderen? Een schuldenvrije woning maakt hun besteedbaar inkomen wel hoger.

Financieel gezond oud

Herman Kapelle, directeur Aegon Adfis (de Adviesgroep juridische en fiscale zaken van Aegon Levensverzekering) ziet het pensioen als een middel om financieel gezond oud te worden. "Ouderen moeten niet onderverzekerd kunnen zijn, maar ook niet oververzekerd willen zijn." Wat hem betreft mag er best meer flexibiliteit in de premie-inleg en opbouw komen, omdat iemand niet altijd even veel geld heeft om opzij te leggen voor een pensioenopbouw of liever spaart voor betere zorg of een eigen woning.

Geen antwoord op de vraag dus, maar de problematiek staat op de agenda's. We houden u op de hoogte. —

Wat zijn onze pensioenverwachtingen?

Uit verschillende hoeken klinkt het geluid dat de pensioenfondsen het pensioen van de toekomstige generaties gepensioneerden aantasten of juist van de huidige gepensioneerden. Het is een lastige discussie. Naast de feiten, spelen verwachtingen ook een belangrijke rol. Wat verwacht de huidige werkende eigenlijk van zijn pensioen. En wat verwachtte u van uw pensioen, toen u nog werkte. En zijn deze verwachtingen uitgekomen?

AUTEUR: ERIC VAN ECK

De redactie sprak met Jelmer Meijers, 39 jaar oud, locatieleider in het basisonderwijs en deelnemer bij ABP.

Bouwt u pensioen op?

Ja en wel bij het ABP. Ik denk dat ik 70% van het laatstverdiende loon zal ontvangen bij pensionering, maar omdat ik een aantal jaren in het buitenland heb gewerkt, wordt dat mogelijk wat minder.

De pensioenberichten begrijp ik niet erg goed. Voordat ik in mijn huidige functie begon, heb ik een aantal banen buiten en in het onderwijs gehad. Ik krijg van meerdere fondsen een pensioenbericht en kan niet goed rijmen wat daarin staat.

Hoeveel premie betaalt u?

Dat staat wel op mijn loonstrook, maar ik weet het niet uit mijn hoofd. Ik neem aan dat het genoeg is.

Wat zou u anders willen zien met betrekking tot uw pensioenfonds en het pensioenbericht?

Een bericht waarin staat wat ik heb ingelegd en wat naar verwachting het pensioen wordt als ik gewoon tot mijn pensioen deelnemer blijf. De huidige berichtgeving is wat dat aangaat volstrekt ondoorzichtig.

Daarnaast zou ik de mogelijkheid willen hebben pensioen bij te kopen of pensioengeld te kunnen gebruiken om een huis te kopen. Wat ik raar vind, is dat een eventueel overschot bij mijn overlijden niet, zelfs niet ten dele, wordt uitgekeerd aan de erven. Anderzijds snap ik ook wel dat mensen die eerder overlijden dan gemiddeld, het geld leveren voor degenen die langer leven. Maar toch. Het is mijn inleg die de basis is.

Als u zelf spaart is dat uiteraard wel zo. Denkt u dat zelf sparen een beter idee is? Om u een idee te geven: ABP heeft in de laatste 20 jaar een gemiddeld rendement van 7% gehaald.

Dat haal ik niet. Zelf sparen is dus niet zo'n goed idee.

JELMER MEIJERS

Denkt u dat in het huidige stelsel de ouderen worden gesubsidieerd door de jongeren of juist andersom?

Nee, iedereen betaalt toch gewoon premie? —

ABP premie 2015: 19,6% van het 'pensioenloon', 2/3 daarvan betaalt de werkgever. ABP kent een middelloon-regeling, alleen militairen hebben nog een eindloonregeling. ABP kent een nabestaanden-pensioen, mits de partner is aangemeld en er een dienstverband is bij een werkgever die is aangesloten bij het ABP.

Informatie over de pensioenregeling is uiteraard te vinden op de site van het ABP. Pensioenfondsen kennen sinds kort een Pensioen 1,2,3. Drie lagen met informatie over het pensioen. Van kort en krachtig in laag 1 tot aan de juridische documenten in laag 3.

In de komende nummers wil de redactie deelnemers aan het woord laten, die nog (lang) niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. We willen hen laten vertellen wat ze verwachten van hun pensioen. Maar we horen ook graag uw verhaal. U bent al met pensioen. Wat verwachtte u er eigenlijk van en zijn deze verwachtingen ook uitgekomen? Het blijkt lastig beide groepen te bereiken. U kunt ons helpen door contacten door te geven aan de redactie, bij voorkeur via e-mail: redactie@pensioenbelangen.nl of roelof.j.mulder@planet.nl

Pensioenstelsel liberaliseren

De VVD heeft een “clubblad” genaamd Liber. In november schreef de redactie van dat blad in de rubriek ‘Daarom’ over de opvattingen van de VVD wat een ‘fatsoenlijk pensioen voor jong en oud’ zou moeten zijn. Er stond nogal wat onzin in dat artikel. Vooral de verklaring voor ingrijpen in het stelsel is weer eens ontluisterend.

AUTEUR:
GUUS BOSMAN

Letterlijk schrijft de redactie: “Maar de financiële crisis heeft er hard ingehakt. Bovendien leven we gelukkig steeds langer en stijgt door onze goede gezondheidszorg de levensverwachting ook nog eens sneller dan gedacht. Dat betekent dat we langer pensioen uit dezelfde pot nodig hebben. En door de crisis en de lage rente was die pot minder goed gevuld.” Wij willen u de reactie van Guus Bosman, penningmeester van de NBP, die ook in dezelfde rubriek werd geplaatst niet onthouden.

Daarom niet

In de rubriek ‘Daarom’ in de Liber 2014 nr. 7 geeft u de VVD-mening weer over een ‘fatsoenlijk pensioen voor jong en oud’. Als VVD-lid sta ik en naar mijn stellige overtuiging een hoog percentage VVD-leden, niet achter uw mening. U stelt dat aanpassing van het Nederlandse pensioenstelsel noodzakelijk is vanwege de klappen die onze pensioenfondsen hebben opgelopen bij de crisis en vanwege de toename van de levensverwachting.

Dat is aantoonbaar onjuist. Onze pensioenfondsen hebben weliswaar in 2008 en 2009 hun vermogen zien afnemen, maar sindsdien is het gezamenlijk vermogen van de pensioenfondsen in Nederland gestegen van € 650 miljard naar het astronomische bedrag van € 1.300 miljard. En de levensverwachting is sinds 1950 wel

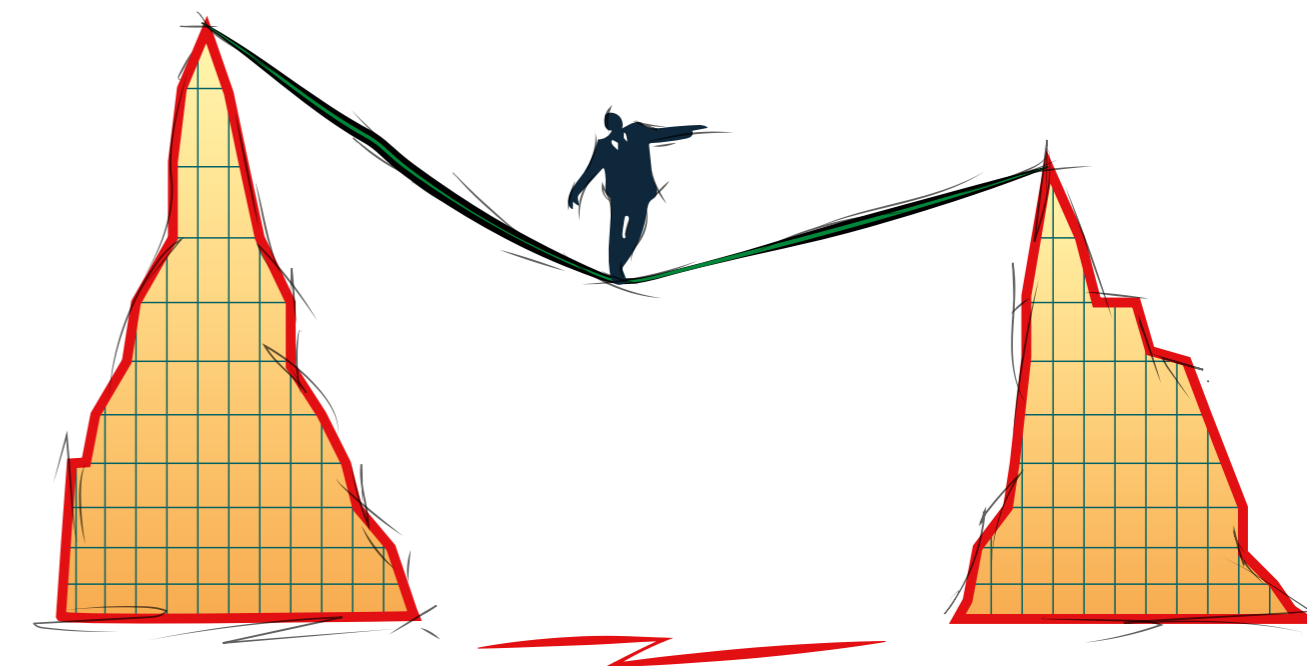
met zes jaar toegenomen, maar de verhoging van de pensioenleeftijd met vier jaar sinds 2008 (van iets meer dan 60 jaar naar bijna 65 jaar) en de te verwachten verdere stijging in de komende jaren compenseert een stijging van de levensverwachting met negen jaar volledig. Terwijl ook nog apart werd gereserveerd voor deze toenemende kosten.

Ons stelsel is robuust en groeit zo sterk vooral door het effect van het rendement. Het lange termijn gemiddelde netto rendement is ruim 5%. Bij een vermogen van € 1.300 miljard praten we dan al over € 65 miljard per jaar, waarvan een flink deel in liquide vorm. Door dit effect is de verwachting dat het pensioenvermogen zelfs op de top van de grijze golf niet zal dalen.

Dekkingsgraad

In Amerika zou de dekkingsgraad 67% zijn? U vertelt er niet bij dat, als we de Amerikaanse regels zouden mogen toepassen, onze dekkingsgraad 160% zou zijn! Dan zouden alle pensioenen en pensioenrechten kunnen worden geïndexeerd en alle achterstallige indexaties kunnen worden ingehaald.

Nederland is het enige land in de wereld waar de overheid bij kapitaalgedekte pensioenfondsen zulke absurd hoge eisen stelt aan de berekening van de dekkingsgraad en aan de omvang van de buffers. Om te beginnen gaan de regels ervan uit

dat het pensioenfonds in liquidatie is. Een beoordeling op ‘going concern’ zou al heel wat gunstigere uitkomsten bieden.

Maar bovendien moeten bij die liquidatie alle vermogenstitels worden omgezet in risicoloze leningen met een zeer lage rente. Een rente die ook nog eens gemanipuleerd wordt door centrale banken. Zou men uit mogen gaan van een rente op basis van een verwacht rendement, zoals in Zwitserland gebeurt, toch niet bepaald een roekeloos volkje, dan waren de dekkingsgraden van onze pensioenen op bevredigend niveau. Pensioenfondsen konden dan gewoon indexeren.

Tenslotte het misverstand alsof bij die indexatie geld uit de pot wordt gehaald ten koste van jongeren. Het omgekeerde is het geval. De premies zijn al jaren niet kosten-dekkend, terwijl dat volgens de Pensioenwet wel verplicht is. Uit de reserves vult het pensioenfondsbestuur de tekorten die jaarlijks optreden stilzwijgend aan. Een subsidie van oud naar jong. Een schandelijke praktijk waaraan ook de overheid als werkgever zich schuldig maakt.

Onliberale houding

Wat mij als trouw VVD-lid eigenlijk het meeste stoort, is de onliberale houding tegenover de pensioensector. Het aanvullend pensioen is een privaatrechtelijke zaak, zoals terecht opgemerkt in het arti-

kel, een vorm van uitgesteld loon. Jarenlang heeft dit stelsel onder sturing van de sociale partners, met op grote afstand de overheid, naar bevrediging geopereerd.

Nu is langzamerhand het stelsel generationaliseerd. Door inmenging van De Nederlandsche Bank, die als toezichhouder niet alleen bepaalt wie er in de besturen mag plaatsnemen, maar daarnaast eisen stelt aan het beleggingsbeleid en het risicoprofiel van fondsen. Deze inmenging gaat zover dat vorig jaar de rechter DNB nog terugfloot, omdat zij ten onrechte het pensioenfonds van de Verenigde Glasfabrieken gedwongen had goud te verkopen. De Autoriteit Financiële Markten bemoeit zich actief met de communicatie van pensioenfondsen.

Nauwelijks bewegingsvrijheid

Het nieuwe ‘Financiële ToetsingsKader’ is zo streng en gedetailleerd dat het nauwelijks bewegingsvrijheid biedt aan de besturen van pensioenfondsen. Is dat het beeld dat liberalen willen? Ik denk het niet. Daar komt nog bij dat pensioenfondsen over het algemeen heel goed presteren. Heel wat beter dan sommige andere bedrijven in de financiële sector. Het wordt tijd voor een forse liberalisering en deregulering van ons pensioenstelsel, dat in combinatie met de AOW tot de beste in de wereld wordt gerekend. —

NBP-penningmeester, Guus Bosman, is actief lid van de VVD. In het seniorenoverleg van die partij laat hij regelmatig een kritisch geluid horen over het beleid van de partij op het gebied van pensioenen.

De wijkzuster/broeder terug van weggeweest!

Een zeer belangrijke vernieuwing in de zorg is de terugkeer van de wijkzuster of wijkverplegende in de wijk. Mede door invloed van de ouderen- en gepensioneerdenorganisaties heeft de overheid besloten om de zgn. wijkzuster in ere te herstellen. Positief is dat zij niet in de Wet langdurige zorg is opgenomen (wat men eerst verwachtte), maar in de zorgverzekering. En wel buiten het eigen risico!

AUTEUR:
JOOP BLOM

De indicatie of er bij verpleging thuis een wijkverplegende nodig is, ligt bij de per wijk of dorp aangestelde onafhankelijke wijkverplegende. Deze is een onderdeel van het sociaal wijkteam, waarin o.a. ook de huisartsen zitten. Formeel moet dan de zorgverzekeraar zorgen voor een uitvoerend wijkverplegende of een wijkziekenverzorgende, maar in de praktijk wordt dit opgevangen door zgn. zelfsturende wijkteams bestaande uit een aantal wijkverpleegsters.

Buurtzorgteams

Die wijkverpleegsters kunnen vanuit diverse thuiszorgorganisaties functioneren. Een van de grootste is momenteel de stichting Buurtzorg Nederland. Omdat Jos de Blok al in 2006 het niet eens was met de organisatie van de verpleging thuis in Nederland heeft hij deze zgn. netwerkorganisatie opgezet.

Thans zijn er in Nederland 750 Buurtzorgteams met 9300 medewerkers en medewerkers onder Buurtzorg werkzaam. Zij verzorgen de thuisverpleging voor ongeveer 25.000 inwoners. Zij bepalen in zgn. wijkteams van 5 tot 15 medewerkers onderling de werkverdeling en zorgen ervoor dat alle zorgvragen in de wijk die door Buurtzorg moeten worden opgelost, onderling worden verdeeld.

Zij zijn niet in dienst van Buurtzorg Nederland, maar zijn in feite zelfstandig werkzaam. Buurtzorg heeft een klein kantoor in Almelo voor het uitvoeren van de administratie en een paar regiocoaches. Zij hebben geen managementfuncties en

hiërarchie en brengen de zorg terug bij de zorgverlener waar die ook thuis hoort! Buurtzorg Nederland is al enige malen uitgeroepen tot de beste werkgever in Nederland.

Goede samenwerking

Nagenoeg alle zorgverzekeraars hebben een contract met Buurtzorg Nederland. Daarnaast zijn er ook andere thuiszorgorganisaties die wijkverplegenden in dienst hebben. In het afgelopen jaar hebben deze bijna allemaal het idee van een zelfsturend wijkteam overgenomen.

Het blijkt zelfs dat men ook goed samenwerkt met de wijkteams van bv. Buurtzorg Nederland. En door het aanstellen van een coördinerend wijkverplegende per wijk, die mede namens alle zorgverzekeraars mag beslissen hoeveel zorg er nodig is, blijkt ook de verpleegzorg thuis veel beter te werken dan voor de wijziging per 1-1-2015. Ook de kosten zijn beter in de hand te houden.

De oprichter en huidig directeur van Buurtzorg Nederland wordt regelmatig gevraagd in andere landen (o.a. in Japan, waar de vergrijzing nog veel groter is dan in Nederland nu!) om uitleg te geven over zijn aanpak. —

Op www.buurtzorg.net kunt u de plaatsen en adressen vinden waar buurtzorgteams werkzaam zijn.

“
Buurtzorg
Nederland: geen
management-
functies, geen
hiërarchie.
”

Ouderdom is niet het toetje van het leven

Dementie en de gevolgen daarvan in de samenleving staan op dit moment volop in de aandacht. Nederland heeft nu 250.000 dementerenden, waarvan er ongeveer 90.000 in ongeveer 1.200 verpleeghuizen worden verzorgd. Dit aantal zal, als er geen oplossingen voor deze ziekte worden gevonden, stijgen tot 500.000 in 2050.

Vele dementerenden worden thuis verzorgd door hun partner of wonen eenzaam alleen thuis met thuisverpleging. De aandacht voor hen is veel minder dan bijvoorbeeld de aandacht voor iemand die door een ziekte in het ziekenhuis ligt. Ook het tekort aan verpleeghuisplaatsen speelt hier een grote rol in.

Naast de aandacht die dementerenden nodig hebben, is er ook nog de nodige problematiek rondom de persoonlijke verzorging die nodig is als men (soms noodgedwongen!) met dementie thuis moet blijven en afhankelijk is van thuisverpleging en mantelzorg. Anne mei The, hoogleraar Langdurige Zorg en Dementie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) heeft hierover al veel publicaties op haar naam staan en interviews over gegeven. Zij schreef o.a. het boek: 'In de wachtkamer van de dood', (ISBN 9080811378).

Bezuinigingen

De verzorging van een patiënt in een verpleeghuis kost gemiddeld 60.000 tot 70.000 euro per jaar. De burgers in Nederland moeten dit opbrengen via de premie Wet langdurige zorg van 9,65% in de 1e en 2e schijf van de inkomstenbelasting. Ook de bezuinigingen drukken zwaar op de budgetten van de verpleeghuizen. Staatssecretaris van Rijn heeft met het project 'Waardigheid en Trots voor onze ouderen' een actie opgezet om de welzijnspositie van de patiënten in verpleeghuizen te verbeteren. Hij heeft hier € 120 miljoen voor uitgetrokken. Vele verpleeghuizen hebben gezegd hieraan mee

te doen, maar het resultaat is nog niet zichtbaar.

Particuliere verpleeghuizen

De wetenschap heeft wel zicht op de oorzaken van dementie, maar nog lang niet op het voorkomen daarvan. Onze generatie zal dus hiermee moeten leren leven en voor de verzorging van de dementerenden oplossingen moeten vinden.

Het aantal verpleeghuizen neemt echter maar weinig toe. Er zijn veel initiatieven voor het inrichten van particuliere verpleeghuizen zoals de Herbergier en Martha Flora huizen. Maar dat zijn in feite hotels met verzorging. Het hotel, inclusief het verblijf (maaltijden!), moet de dementerende dan zelf betalen. De verzorging kan men betalen uit een persoonsgebonden budget.

Steeds meer dementerenden die thuis niet meer te handhaven te zijn worden gedwongen om, ook tijdelijk, in een particulier verpleeghuis te worden opgenomen. Er zijn gewoon te weinig verpleeghuisplaatsen. Echter men moet wel over een flinke portemonnee beschikken om dat lang vol te houden!

Op dit moment staat ook euthanasie voor dementerenden in de belangstelling. De overheid heeft hier ruimte voor geschaapt, maar het blijft een moeilijke kwestie, ook voor de artsen.

Wij blijven dit volgen om voor onze ouderen met dementie goede oplossingen te bereiken. —

AUTEUR:
JOOP BLOM

“
Hotels met
verzorging.
”

Belastingplan Wiebes: geen feest voor ouderen

In juni presenteerde staatssecretaris Wiebes een belastingverlaging van vijf miljard euro. Wie kon daar nou tegen zijn? Het heeft hem niettemin een half jaar gekost om een meerderheid achter zijn plan te krijgen, omdat alle politieke partijen zo hun eigen opvattingen hadden over bij wie dat voordeel terecht moest komen.

AUTEUR:
ERIC VAN ECK

Alles bij elkaar nemend, gaan vooral werkende gezinnen er dit en komend jaar flink op vooruit door de lastenverlichting. Zij profiteren onder meer van lagere tarieven, een hogere kinderopvangtoeslag, een hogere kinderbijslag en een verhoging van de inkomensafhankelijke combinatiekorting, een belastingvoordeel voor tweeverdieners met jonge kinderen.

Werkenden met een inkomen tussen de 35.000 en 125.000 euro gaan er vanaf 2017 op vooruit door een tragere afbouw van de arbeidskorting, zo blijkt uit de gewijzigde plannen. In het voorstel wordt hiervoor 224 miljoen euro extra vrijgemaakt. Kleine spaarders worden dit jaar al vrijgesteld van de vermogensrendementsheffing met een kapitaal tot 24.437 euro (een verhoging met 3.000 euro). Daarnaast komt er in 2017 100 miljoen euro beschikbaar voor de kinderopvangtoeslag. Ook wordt er voor 100 miljoen euro vergoend, middels energiecompensatie in de bouw. Dit is om huiseigenaren te stimuleren om energiebesparende maatregelen te nemen. De koopkracht van werkenden stijgt in 2016 in doorsnee met 2,5%.

Ouderen

Uitkeringsgerechtigden en gepensioneerden komen er dit jaar met een koopkrachtstijging van gemiddeld 0,3 resp.

0,2% heel wat slechter van af. Ze zouden er zonder het nieuwe belastingplan dit en komend jaar nog extra op achteruitgaan. Dat is in de laatste aanpassingen dus hersteld tot 'ongeveer gelijkblijvende koopkracht'. Ouderen met een aanvullend pensioen van meer dan zo'n 10.000 euro per jaar scoren in het algemeen negatief.

Een nieuwe aanslag op onze koopkracht is voorlopig vermeden door in 2017 100 miljoen euro vrij te maken voor verhoging van de ouderenkorting, althans voor inkomens tot bijna 36.000 euro. Daarnaast gaat het heffingsvrije vermogen in 2017 nog iets verder omhoog tot 25.000 euro. Dat zijn welkome maatregelen, aldus de ouderenorganisaties, maar in 2016 zullen ouderen hier nog niet van kunnen profiteren.

Koopkrachtdaling

Voor 2016 wordt dus amper resultaat geboekt, waarbij voor groepen senioren de koopkracht zelfs zal dalen. Daarmee wordt de koopkracht niet gerepareerd, zoals op Prinsjesdag wel was toegezegd door het kabinet. Een reparatie die broodnodig is, zoals uit de berekeningen door de pensioenfondsen blijkt. Doordat de pensioenuitkeringen afgelopen jaren nauwelijks zijn geïndexeerd, hebben gepensioneerden bij ABP al een achter-

stand van 9% op de werkenden. Bij Zorg en Welzijn is de achterstand 12%. Dan is 0,2% koopkrachtstijging een druppel op een gloeiende plaat.

Overleg met de staatssecretaris

Op woensdag 9 december spraken vijf samenwerkende ouderenorganisaties met minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Op de agenda: koopkracht, werkloosheid onder 50-plussers en de kostendelersnorm. De ouderenorganisaties zijn op zich tevreden over het gesprek met minister Asscher, maar over de koopkrachtontwikkeling lopen de meningen sterk uiteen. Minister Asscher en staatssecretaris Wiebes zijn van mening dat zij de koopkracht van ouderen voldoende hebben gerepareerd. De KNVG, NOOM, NVOG, PCOB en Unie KBO bestrijden dit. Onder meer op basis van getuigenissen van vele duizenden leden, die op allerlei manieren laten weten dat zij er al jaren op achteruitgaan. Mede door hoge zorgkosten en hoge huren.

“
In plaats van
banengroei,
65.000 banen in
de zorg weg.
”

In dit kader is ook aandacht gevraagd voor de gevolgen van het niet-indexeren van de pensioenen de komende jaren en voor de koopkracht van ouderen. De ouderenorganisaties dringen bij minister Asscher aan op extra maatregelen met name ten behoeve van groepen ouderen, vooral met zorgkosten en met een onvolledige AOW, die met het belastingplan nauwelijks geholpen zijn. De minister stelde dat het bij de maatregelen primair ging om het goedkoper maken van arbeid en daarmee het opkrikken van de werkgelegenheid.

Daar sta je dan als gepensioneerde.

Banengroei? Onzin!

Overigens is over dat goedkoper maken van arbeid nog wel wat op te merken. Uit berekeningen van het CPB blijkt dat er structureel 35.000 banen bijkomen. Dat kost dus elk jaar opnieuw 134.000 euro per gecreëerde baan! Hoe komen we aan dat geld? Door onder meer 65.000 banen in de zorg te schrappen. Dat sommetje kan ook de staatssecretaris maken en

dus probeert hij ons voor de gek te houden. Schande! Driewerf schande!

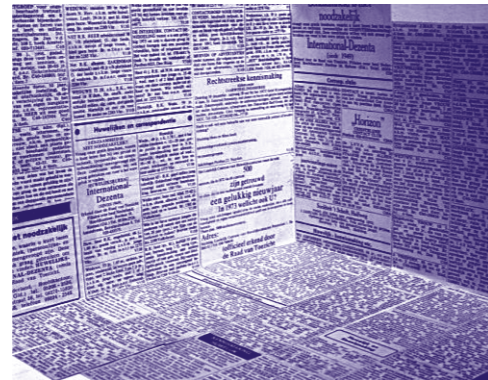
Bovendien worden deze banen niet geschapen doordat arbeid goedkoper wordt. Het CPB-model geeft een verband aan tussen kosten van arbeid en banengroei, maar daar zit wat tussen. Het gaat hier om banen die worden geschapen door groei van de koopkracht.

Gemeenten

In het verlengde van het belastingplan heeft het kabinet aangekondigd om, naast de lastenverlichting van 5 miljard euro, vóór medio 2016 een voorstel in te dienen voor een verschuiving van 4 miljard euro belastingheffing van het Rijk (via de inkomstenbelasting) naar een even grote eigen heffing door gemeenten. De effecten van de belasting-inning door gemeenten hangt sterk af van de vorm waarin dit zal plaatsvinden.

Voor het heffen van belastingen is deskundigheid nodig. De Vereniging Eigen Huis heeft al op voorhand geroepen dat het verhogen van de WOZ (belasting op het eigen huis) uit den boze is, maar dat is wel de enige belasting waar de gemeenten ervaring mee hebben. In de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zien we tot welke narigheid en willekeur een ondeskundige uitvoering van wetten kan leiden, dus ik houd mijn hart vast. —

Naschrift van de redactie: bij de verdeling van de vijf miljard euro belastingvoordeel is dus op geen enkele wijze rekening gehouden met de ouderen in dit land. Dat is onze politieke partijen aan te rekenen. Ook dat is een schande! U weet wat u te doen staat als er in 2017 en hopelijk eerder weer verkiezingen zijn.

Gezocht, gevonden, aangeboden

U kent ze vast wel – die kleine berichtjes van een paar regels. Overal kom je ze tegen. In de krant, in de supermarkt (op van die witte kartonnetjes), in de huis-aan-huisbladen en in tijdschriften. Handig als je in contact wilt komen met iemand anders om samen leuke dingen te ondernemen, hulp zoekt voor iets, je een keer iets te koop of te huur zoekt of iets te koop of te huur hebt. Er is van alles te verzinnen.

Onze redactie heeft ze ook een tijdlang aangeboden (de ruitertjes) en biedt deze nu weer aan. We merken dat er vraag naar is en reserveren er daarom graag ruimte voor.

Nog even de spelregels op een rij:

- De 'ruitertjes' zijn uitsluitend voor leden.
- Minimaal 10,00 euro per advertentie van 25 woorden, € 0,50 voor elk woord meer.
- Aan te bieden aan: redactie@pensioenbelangen.nl of contact@pfzw-belangenvereniging.nl
- Betalen na ontvangst van factuur.
- De redactie heeft het recht berichten zonder opgaaf van redenen te weigeren.
- Deadline voor eerstvolgende uitgave: 29 februari 2016

Spannend, vrijheid & avontuur

Zijn ogen beginnen te schitteren als hij vertelt over zijn vrijwilligerswerk om gestrande mensen en/of vervoersmiddelen terug naar huis te brengen. Rob Kroon (67): “Het is iedere keer weer een avontuur. En ondanks de armoede van de mensen, ik moet ze niet voor niets ophalen, is iedere rit weer een leuke en gezellige ervaring.”

AUTEUR: GITTE JANSEN-NIEUDORP

Als jonge jongen begon Rob als assistent technochef bij de Anwb. Na 1,5 jaar werd hij gevraagd om de opleiding voor wegenwacht te gaan doen. En dat beviel zo goed, dat hij 40 jaar lang gestrande automobilisten op weg bleef helpen. “Het is zo'n mooi beroep.

Je krijgt met van alles te maken. Uiteraard de technische kant, maar ook veel zaken om te regelen. Zeker in de begintijd. Als je toen als wegenwacht te maken had met een ongeval, moest je alles zelf regelen. Er was toen nog geen snelwegpolitie.”

Opgesloten

Eén van zijn hobby's is fietsen. Hij fietst onder andere met een club van oud-collega's. Rob: “Iedere keer begonnen ze erover dat ze het wel bij mij vonden passen om gestrande mensen of voertuigen op te halen voor de Anwb. Ik spreek helemaal geen buitenlandse talen en zag dat niet zo zitten.”

Toch liet Rob zich overhalen het een keer te doen. “Niet meer werken viel tegen. Ik ben nog wel aan de slag geweest als invalkracht bij het lokale pompstation. Heel gezellig hoor, je hoort nog eens wat. Maar dat opgesloten zitten tussen vier muren, dat is niks voor mij. Dus heb ik na een half jaar 'ja' gezegd om een keer een ritje te proberen.”

Bus met hond

Binnen een mum van tijd ontvangt Rob een ticket naar Spanje om ergens een busje met een hond op te halen. Rob: “Ik had eigenlijk geen idee waar ik aan begon. Ik ben op het vliegtuig gestapt met mijn rugzak en

ROB KROON

het adres en voor ik het wist landde ik midden in de nacht in Alicante. Toen bleek ik de rest zelf te moeten regelen. Kon ik nog gaan zoeken naar een betaalbaar hotel. Dat was niet handig. Nu regel ik dat al in Nederland. Vervolgens is het uitzoeken hoe je met

het openbaar vervoer zo dicht mogelijk op de plaats van bestemming komt. Dat is een hele uitdaging als je de taal niet spreekt. Tegenwoordig bereid ik me beter voor en zet alle stappen op papier. Zo kan ik iedereen laten lezen waar ik heen wil. Mijn uitspraak heeft nogal eens voor verwarring gezorgd.”

Uiteraard bereikte Rob het busje en de hond.

Veel gezien

Herinneringen komen snel boven. Rob heeft veel verhalen en inmiddels al heel wat van Europa gezien. Van Noorwegen tot Spanje en midden in Turkije. Iedere reis beleeft hij wel wat. Hij gaat zo'n 15 keer per jaar op pad. Het maakt hem niet zo veel uit waar hij naar toe moet, of er wel of niet mensen mee terug moeten en welk vervoersmiddel er voor hem te wachten staat. “Ik vind autorijden leuk en ik rijd overal in. Ook probeer ik er altijd een gezellige rit van te maken. En dat is me tot nu toe altijd gelukt.” —

OPROEP:

We zijn erg benieuwd wat onze leden aan vrijwilligerswerk doen. Wilt u uw verhaal kwijt in ons blad (met foto), laat het ons weten op: redactie@pensioenbelangen.nl of roelof.j.mulder@planet.nl (Ons Pensioen)

Weduwen blijven vaker berooid achter

De grootste zorg van mijn vader was dat mijn moeder na zijn overlijden verzorgd achter zou blijven. Gelukkig hielpen de sociale verzekeringen en pensioenregelingen daar in zijn tijd ook een handje aan mee. Tegenwoordig is dat wel anders. De huilende weduwe aan de poort van de werkgever is terug.

In de tijd waarin mijn vader leefde was de rolverdeling tussen man en vrouw vaak nog heel traditioneel. De man was alleenverdiener en daarmee kostwinner en de vrouw zorgde voor het huishouden en de kinderen. Kwam de man te overlijden, dan viel het gezinsinkomen weg en zou zijn weduwe berooid achterblijven, als er geen sociale voorzieningen zouden zijn geweest. Die waren er wel, in twee vormen. Ten eerste de Algemene Weduwen- en Wezenwet, die recht gaf op een uitkering op minimumniveau. Ten tweede voorzagen de aanvullende pensioenregelingen in een aanvullend nabestaandenpensioen. Zo werden weduwen behoeft voor een armoedeval na het overlijden van hun man.

HASKO VAN DALEN
Onafhankelijk deskundige op het gebied van pensioenen, sociale zekerheid en employee benefits.

Economische zelfstandigheid

De afgelopen decennia is dat behoorlijk veranderd. Steeds meer vrouwen werken en de taakverdeling tussen mannen en vrouwen is gewijzigd. Uitgangspunt is nu dat vrouwen economisch zelfstandig zijn en zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Er is alleen nog een nabestaandenuitkering op grond van de Algemene Nabestaandenwet als de weduwe jonge kinderen heeft of arbeidsongeschikt is. Die uitkering is bovendien inkomensafhankelijk. Van alles wat de weduwe met werken verdient, wordt een deel in mindering gebracht op de uitkering.

Door deze aanpassingen is de uitkering bepaald geen vetpot meer en is het aantal weduwen dat een uitkering ontvangt geslonken naar ongeveer 40.000. Het kabinet wilde zelfs hierop nog bezuinigen en de duur van de nabestaandenuitkering beperken tot één jaar. Dat plan is voorlopig in de ijskast gezet. Jesse

Klaver van GroenLinks wil nog een stap verder gaan. Hij wil het collectieve nabestaandenpensioen afschaffen omdat het gebaseerd is op het verouderde kostwinnersmodel. Zover is het nog niet, maar ook bij de pensioenfondsen is drastisch gesneden.

Risicobasis

Het is niet meer zo dat een weduwe altijd recht heeft op zeventig procent van het ouderdomspensioen dat haar man had gekregen als hij in leven was gebleven. De uitkering is vaak veel lager. Bovendien heeft ongeveer de helft van de pensioenfondsen een nabestaandenpensioen op risicobasis. Er wordt dan geen pot met geld opgebouwd, maar er is sprake van een verzekering. Alleen als de man komt te overlijden terwijl hij nog werkt en deelneemt aan het fonds krijgt de weduwe een uitkering. Bij verandering van baan of pensioen vervalt de dekking en is er geen geld voor het nabestaandenpensioen.

Veel stellen zijn zich daar niet van bewust. Daardoor komt het steeds vaker voor dat een weduwe tot haar schrik bemerkt dat ze geen of een heel laag weduwenpensioen krijgt. Vertwijfeld doen weduwen vervolgens een beroep op de werkgever van hun overleden man, maar voor reparatie is het dan te laat.

Het is verstandig om eens naar uw eigen situatie te kijken en onaangename verrassingen voor uw nabestaanden te voorkomen. —

Audrey's DeliCasa

Voor wie van lekker eten houdt, maar niet lang in de keuken kan of wil staan.

TONO IN INSALATA CON FAGIOLINI TONIJNSALADE MET WITTE BONEN

Na de champagne en de buffetten een overheerlijk simpel, gezond en goedkoop gerecht dat je als voor- of als hoofdgerecht kan eten.

Ingrediënten voor 2 - 4 personen:

- 500 gr witte bonen uit blik of uit glazen pot (bij Turkse winkel extra grote bonen)
- 2 blikjes tonijn in olijfolie
- 3 grote vleestomaten (of 5 kleine), pijnboompitten
- grote witte ui (is heel zacht van smaak)
- rucola, basilicum
- zwarte peper en zout
- 5 el extra virgine olijfolie, limoen (groen citroentje zonder pit), 1 teentje knoflook, oregano

Bereiding:

Eerst dressing maken van olijfolie extra virgine, uitgeperst teentje knoflook, oregano, enkele druppels citroen, zwarte peper en zout. Goed mengen en dit vervolgens tot gebruik wegzetten. De pijnboompitten roosteren en daarna laten afkoelen.

De tomaten even onderdompelen in kokend water en ontvellen. De zaadjes eruit halen en in plakken snijden. Grote witte ui in ringen snijden. De rucola wassen en goed drogen.

De witte bonen afspoelen en laten uitlekken. Blikjes tonijn laten uitlekken.

Serveren op groot plat bord: eerst de rucola erop draperen, dan de witte bonen, de plakken tomaat, de ui ringen en in het midden de tonijn (beetje uit elkaar halen met vork). Vervolgens de pijnboompitten over het hele bord verdelen.

Sprenkel de dressing over het gerecht en leg als laatste drie blaadjes basilicum bovenop de tonijn.

Heerlijk fris en gezond en lekker met een glas witte wijn.

Variatie: Warm ook erg lekker met vers gegrilde tonijn. Dan de bonen maar heel even warm maken (in het vocht en daarna pas afgieten). De gegrilde tonijn er bovenop leggen.

BUON APPETITO

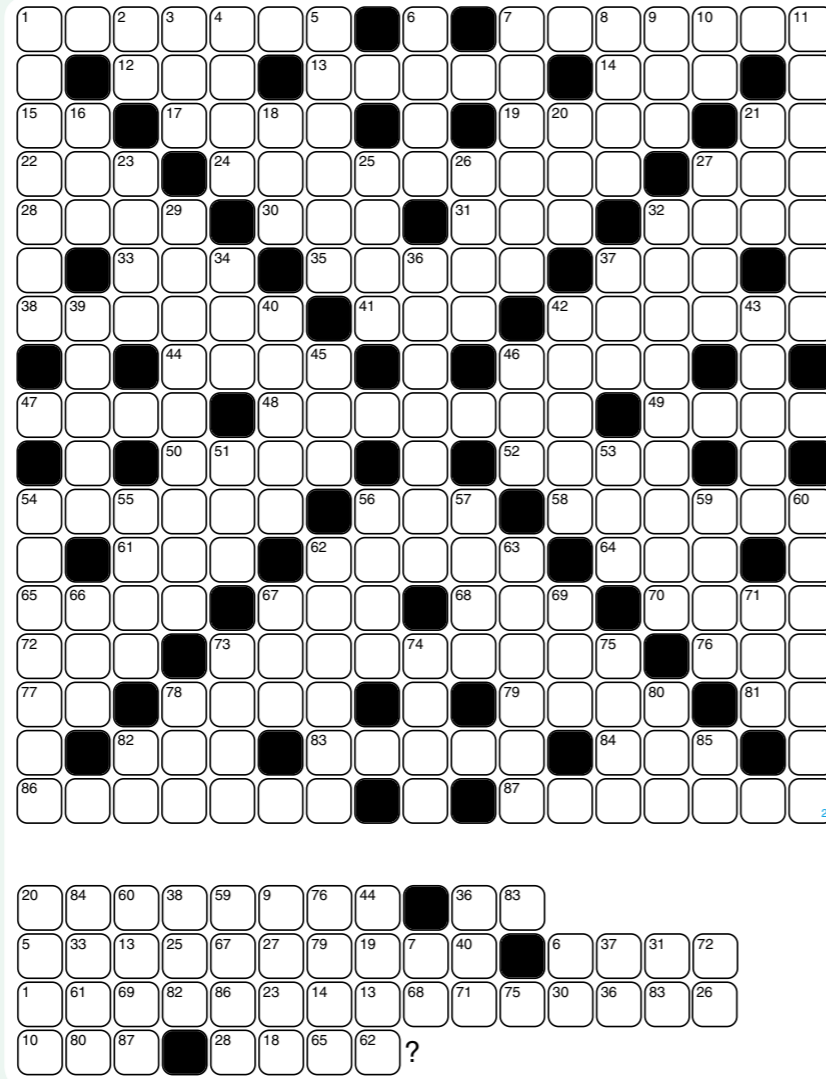
Ciao Audrey

audrey.mp@hotmail.com (vragen altijd welkom)

Na het oplossen van de kruiswoordpuzzel zet u de letters, die hetzelfde getal hebben als die in de balk eronder, daarop over. De zin die u dan krijgt stuurt u vóór 9 maart 2016 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. Onder de goede oplossingen worden weer 4 prijzen van 13 euro verloot.

De oplossing van de kruiswoordpuzzel in nummer 6-2015 is: **Fijne feestdagen en gelukkig nieuwjaar**

De vier gelukkige winnaars zijn:
T. Gilbert
E.P. Hutink
G.J. Leinenga
C.J. Trouwborst-de Jong

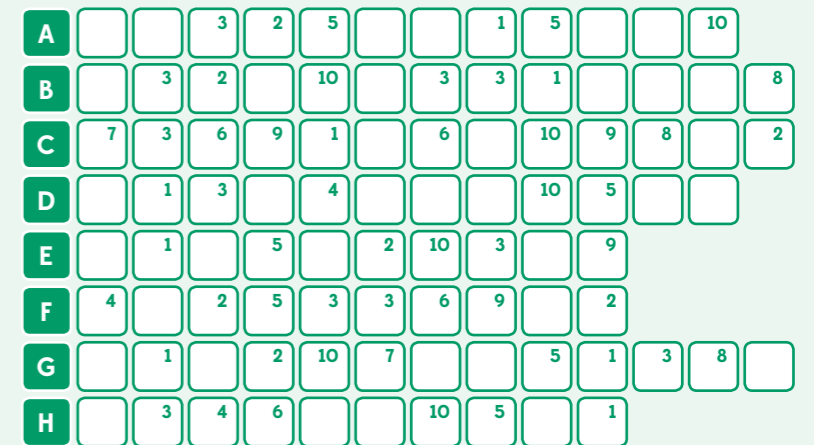

HORIZONTAAL 1. lijndiagram (grafische weergave); 7. reptiel; 12. Engelse titel; 13. toneelstuk met muziek; 14. Ierse vrijheidsbeweging (afk.); 15. anno mundi (afk.); 17. in zee uitlopend gebergte; 19. hoofd van een afdeling; 21. Nederlandse politieke partij; 22. doorgang in een gebergte; 24. dierenverblijf; 27. republiek (afk.); 28. jeugdig; 30. papiergroef; 31. sterk ijzerhoudende grondsoort; 32. Bacardi met Cola; 33. deel van gelaat; 35. onnodige drukte (heisa); 37. vrouwtjesschaap; 38. bruin vlekje op de huid; 41. huisdier; 42. Griekse godheid; 44. openbaar vervoermiddel; 46. morsdoekje; 47. zangvogel; 48. kamerplant; 49. Engelse lengtemaat; 50. pas of schrede; 52. verpakking voor flessen; 54. lastdier; 56. Vlaamse omroep (afk.); 58. klein roofdiertje; 61. rivier in Utrecht; 62. Spaans riet; 64. voertuig; 65. vrouwelijk zoogdier; 67. herkauwer; 68. drinkbeker; 70. huisdier; 72. wiel; 73. plaats in Zeeland; 76. jongensnaam; 77. technische dienst (afk.); 78. cirkelvormig; 79. tegen (in samenstelling); 81. deel van bijbel (afk.); 82. eerste vrouw; 83. echtgenoot van Juan Peron; 84. hoger gelegen bouwland; 86. voornaam burger; 87. hevige orkaan.

VERTICAAL 1. lolbroek (pias); 2. verbrandingsrest; 3. vuurtje; 4. land in Azië; 5. ontoegeeflijk (dwars); 6. familietwist; 7. gerecht met uien en vlees; 8. deel van een zeilschip; 9. grond rond boerderij; 10. kindergroet; 11. plaats in Japan; 16. Chinese ex-leider; 18. verwaande houding; 20. raamscherm; 21. droog (van wijn); 23. knevel; 25. locatie (oord); 26. boomvrucht; 27. spoorstaaf; 29. deel van een aanrecht; 32. valstrikbom; 34. jongens- of meisjesnaam; 36. hertensoort; 37. familielid; 39. katachtig roofdier; 40. meubelstuk; 42. noodsein; 43. naam voor een papegaai; 45. maat voor kolen; 46. baardje; 51. verdragingsstoestel; 53. binnenvaartuig; 54. gezelschapsspel; 55. dienstbode; 56. agrariër; 57. militair voertuig; 59. Noorse bosgeest; 60. Italiaans rijstgerecht; 62. groep wolven; 63. nakomeling; 66. kikvorsachtig dier; 67. deel van gelaat; 69. schrijfgerei; 71. lidwoord; 73. asfalt met een open structuur; 74. nijlreiger; 75. tafelgast; 78. raad van arbeid (afk.); 80. rivier in Oostenrijk; 82. Frans voegwoord; 85. vogel.

Omschrijving

- A** (12) Gebeuren, zo te horen, meestal 's avonds
B (13) Krijgen bankiers en AH-kanten
C (13) Vlees noch vis
D (12) Soort galgenhumor
E (10) Dat voedsel is niet veel zaaks
F (10) Knagend gemis
G (13) Weer gewenste overgangsmaatregel
H (10) Huisjurist van Willem Alexander?

Spelregels cryptogram

Slechts één van de klinkers is genummerd, maar alle plaatsen waar die klinker staat hebben dat nummer. Sommige medeklinkers hebben een nummer gekregen, bijvoorbeeld in opRoerkraaieR (cryptogram in nr. 1 van 2013) hebben de eerste en de laatste r het nummer 1 gekregen, maar de tweede r geen nummer. Als u in die puzzel in andere woorden een 1 ziet staan kunt u daar dus de r invullen.

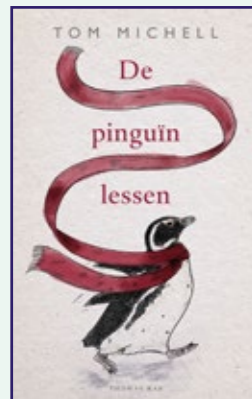
Stuur uw oplossingen vóór 9 maart 2016 per e-mail naar pensioenbelangen@pensioenbelangen.nl of op een briefkaart naar: NBP, Koninginnegracht 19, 2514 AB Den Haag. U kunt de oplossing van het kruiswoordraadsel in dezelfde e-mail of op dezelfde briefkaart inzenden. Voor goede oplossingen zijn per cryptopuzzel 4 prijzen van 13 euro beschikbaar.

Oplossing van de puzzel in nummer 6-2015:

- A. goudkoorts
B. zonnesteek
C. borstelworm
D. bondgenotes
E. voorspellen
F. rondkomen
G. koppelverkoop
H. voorkomen

De vier gelukkige winnaars zijn:

- J.W. Martens
J.H. de Leth
M. van Butselaar-Visser
A. Thijs-van Nies

Tom Michell: **De Pinguïn Lessen**, gebonden 288 pagina's, ISBN 9789400406216, Uitgeverij Thomas Rap, € 19,90.

Tijdens een strandwandeling in Uruguay ziet Tom Michell een groep dode pinguïns liggen. Eén ervan blijkt nog in leven te zijn en Tom besluit hem mee te nemen naar zijn appartement. Hij slaagt erin de pinguïn voldoende

op te lappen. Hij doopt de pinguïn Juan Salvador en besluit hem mee te nemen naar de kostschool in Argentinië waar hij werkt. Met enig kunst- en vliegwerk lukt het om langs de douane te komen. Thuis wordt de pinguïn al snel de lieveling van de medewerkers en de scholieren. Zij zorgen niet alleen voor de aanvoer van de vis, maar luchten ook hun hart bij Juan, die echt lijkt te luisteren. 'De Pinguïn Lessen' is een waargebeurd, ontroerend verhaal. (RW)

Chickslovefood: Het Skinny Six-kookboek, paperback 144 pagina's, ISBN 9789046820094, Uitgeverij Nieuw Amsterdam, € 19,99.

Na het eerste, zeer succesvolle '5 or less'-kookboek (zie nummer 2014-5), nu een tweede met gezonde recepten voor ontbijt tot dessert met maximaal 6 ingrediënten. Niet zo verzot op al die moderne Engelse uitdrukkingen? Lees er overheen en let er niet op, want het doet niets af aan de geweldige recepten die erin staan. We hebben de smeulige sla-wraps en de gepofte zoete aardappel met makreel getest. Beide gerechten waren om van te smullen, niet moeilijk en zonder ingewikkelde ingrediënten. Er staat nog veel meer lekkers in om uit te proberen, zoals loempiataart, crackers met bijbehorende smeersels en zelfs 'skinny' zoetheid. (MW)

Elizabeth George: **Dag des oordeels**, paperback 768 bladzijden, ISBN 9789022098762, Uitgeverij A.W. Bruna, € 22,50.

In de meeste 'moordverhalen' wordt het bloed al in het begin vergoten en komt daarna de grote speurneus het verhaal binnen. In 'Dag des Oordeels' valt het slachtoffer – een succesvolle feministische schrijfster – pas na een kwart van het boek, terwijl inspecteur Lynley en zijn wat balorige assistente Barbara Havers al 100 pagina's eerder worden geïntroduceerd. Daarna duurt het nog 400 bladzijden tot de oplossing in zicht komt. Desondanks is "Dag des oordeels" een boeiend boek, waarbij het tempo en een overzichtelijke verhaallijn ondergeschikt zijn gemaakt aan de diepgang. Ik ben bovenal benieuwd hoe de maker van de televisieserie "Inspector Lynley" dit verhaal gaat inpassen. (JV)

Diverse auteurs: **Waar komt hagelslag vandaan? en nog 99 andere vragen over woorden**, paperback 124 pagina's, ISBN 9789400407015, Uitgeverij Thomas Rap, € 10,-.

Na in een eerdere uitgave de herkomst van het woord pindakaas te hebben verklaard, buigen het Instituut voor Nederlandse Lexicologie en het Genootschap Onze Taal zich nu over een ander broodbeleg: hagelslag en nog 99 andere woorden die bij nadere beschouwing vragen oproepen. Woorden of uitdrukkingen die hier prettig leesbaar worden verklaard. Opvallend is dat ruim een kwart te maken heeft met voeding. Leuk en onderhoudend werkje over de opscheppfunctie van een pollepel of de poppetjes in uw ogen. Wist u overigens dat wat in het algemeen als "liftmuziek", muzak, te boek staat een relatie heeft met Kodak? (CNH)

Een bijzondere stadswandeling

Stadswandelingen zijn er overal en bieden veelal leuke en verrassende inkijkjes op een vertrouwde of nieuwe omgeving. Een apart fenomeen binnen de stadswandeling is de 'Storytrail'. Er gaat geen gids, maar een verhalenverteller mee op pad.

De verteller brengt de geschiedenis van de stad tot leven met lokale sagen en legenden. De prachtige oude binnenstad is het decor. Het gaat niet om feiten en jaartallen, maar om de beleving. Het lijkt soms meer op straattheater met de deelnemers als figuranten. Het enthousiasme van de verteller is zo aanstekelijk, dat vrijwel het gehele publiek de oude tijden herleeft. Storytrails zijn er door heel Nederland: Utrecht, Amsterdam, Den Bosch, Gouda, Schoonhoven, Zutphen, Breda, Haarlem, Delfshaven, Leiden, Den Haag, Rotterdam, Hoorn, Arnhem, Amersfoort, Vorden, Deventer, Zierikzee, Dronten, Enkhuizen en Amelisweerd. Iedere stad heeft zijn eigen verhaal. Data zijn te checken op de site www.storytrail.nl.

De kosten voor de Storytrail zijn 17,50 euro per persoon inclusief welkomstdrankje. Vooraf aanmelden is verplicht via de site www.storytrail.nl. Een Storytrail duurt zo'n 1,5 uur, en daarbij wordt zo'n 1,5 km afgelegd. —

OPROEP

Heeft u ook zo'n uitje of een leuk hofje bij u in de buurt of zijn er mooie stadswandelingen in uw woonplaats? Als u het leuk vindt om uw ervaring (uiteraard met foto's) met onze lezers te delen, mail dan uw verhaal naar redactie@pensioenbelangen.nl of naar roelof.j.mulder@planet.nl.

Optimistische geluiden verdienen ook aandacht

Alleen al in de laatste weken van het oude jaar werden we verrast door een stroom van positieve berichten. Dat geeft de burger moed in een tijd waarin het soms lijkt alsof het leven wordt beheerst door terrorismedreigingen en een voorspelde nieuwe ineenstorting van het financiële stelsel.

AUTEUR:
ROB DE BROUWER

Allereerst werd bekend dat over de laatste vijf jaar de uitstoot van stikstofoxiden en fijnstof in Nederland met 20% is gedaald. Dat is goed nieuws voor de luchtkwaliteit. Door de betere luchtkwaliteit daalt het risico op aandoeningen van de luchtwegen. Nadat de bodem en het water schoner zijn geworden, blijkt nu ook de lucht te profiteren van een lang geleden ingezet milieubeleid.

Verdrag van Parijs

Aansluitend aan dit goede bericht werd in het weekend van 13 december bekendgemaakt dat er een nieuw internationaal verdrag was gesloten om de opwarming van de aarde af te remmen. Dit verdrag van Parijs heeft als doelstelling om in 2050 niet meer broeikasgassen in de atmosfeer te brengen dan de aarde kan absorberen. Daarmee zou de maximale opwarming kunnen worden beperkt tot 2°. Elke vijf jaar moeten de bijna 200 lan-

den die de overeenkomst hebben ondertekend rapporteren over de voortgang van hun maatregelen.

Er kan dan periodiek worden bijgestuurd. Politici waren juichend, maar dat moeten we met een korrel zout nemen. Veel belangrijker was het dat de wetenschappers en de ondernemers die aan de gesprekken in Parijs deelnamen ook positief zijn. De kosten om door middel van zonne-energie elektriciteit en warmte op te wekken zijn met 90% gedaald, ook het benutten van windenergie wordt steeds goedkoper. Technologische ontwikkeling gaat nu, als gevolg van dit verdrag, oplossingen zoeken die niet meer automatisch de kant van fossiele energie uitgaan. Hoewel er nog veel moet gebeuren, is het een grote stap in de goede richting.

Gelukkig land

Rond dezelfde tijd werd bekend dat zowel het Sociaal en Cultureel Planbureau

(SCP) als het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) nieuwe studies hadden gepubliceerd over de toestand van de Nederlandse economie. Het rapport van het SCP gaat over de sociale staat van ons land en wordt elke twee jaar gepubliceerd. Nederlanders geven hun leven blijkens het rapport een 7,8, waarbij het verschil tussen laag- en hoogopgeleiden respectievelijk 7,6 en 8,0 is.

De kernconclusie van het rapport is dat de kwaliteit van leven in Nederland niet alleen hoog is vergeleken met tien jaar geleden, maar ook vergeleken met andere landen. Allerlei aspecten zijn in deze studie bekeken: gelijkheid, tevredenheid met de woning, de balans tussen werk en privé, tevredenheid met werk en inkomen, ja zelfs het vertrouwen in de politiek. In alle aspecten scoren Nederlanders hoger dan andere Europeanen.

De leefsituatie van mensen in achterstandswijken is zodanig verbeterd dat het verschil tussen wijken met een hoge en met een lage status is gehalveerd. Het is niet zo dat we in het paradijs leven. Veel mensen, vooral ook ouderen, hebben te lijden onder de crisis. Maar toch blijft Nederland een redelijk welvarend, gelijk en gelukkig land.

Gelijkheid

De studie van het CBS, dat in december 2015 ook verscheen had betrekking op de ongelijkheid in Nederland. De studie heet "Ongelijkheid tussen huishoudens vanuit verschillende concepten". Uit de studie blijkt dat weliswaar in aanvang de bruto-inkomensverschillen in Nederland groot zijn, maar de dempende werking van overheidsingrijpen is groot. De marktuitkomsten van de inkomensverschillen, voordat overheidsingrijpen aan de orde is, geven als resultaat een inkomen van de hoogste 20% dat 12 maal dat van de laagste 20% bedraagt. Die factor van 12 wordt door belastingen, sociale lasten en maatregelen in onderwijs, gezondheidszorg en gezins- en ouderenzorg teruggebracht tot 2,5. Ook kun je uit de berekeningen opmaken, dat de rijkste 20% veruit de grootste bijdrage aan het bestrijden van de crisis heeft geleverd.

Het gaat hierbij overigens wel om cijfers van 2005 tot en met 2012. Hoe de laatste jaren zijn geweest, is nog niet onderzocht.

Herstel arbeidsmarkt

Dan kwam op 14 december het bericht dat het herstel van de arbeidsmarkt in Nederland versnelt. Sinds het begin van de economische crisis in 2008 zijn er niet zo weinig mensen werkeloos geraakt als in het tweede en derde kwartaal van 2015. Bovendien kwamen sinds 2003 nog nooit zoveel werklozen weer aan het werk. De cijfers tonen volgens het CBS duidelijk aan dat het herstel op de arbeidsmarkt doorzet.

Belasting verlaging

Het kabinet gooit er nog een schepje bovenop: de belastingen worden verlaagd, met maar liefst € 5 miljard. Eindelijk gaan, aldus de minister-president, de mensen in het land die zoveel geleden hebben onder de financiële crisis erop vooruit.

Als je kennis neemt van al dat positieve nieuws, dan kun je een zeker gelukkig gevoel toch niet onderdrukken? Nou, dat is voor uw redacteur een geluk van zeer korte duur geweest! De koopkrachtontwikkeling van bijna iedereen in Nederland zal in 2016 positief zijn. Behalve van de gepensioneerden en in mindere mate de uitkeringstrekkers. In sommige gevallen gaan gepensioneerden er meer dan 5% in koopkracht achteruit.

Bijna 30% van de gepensioneerden gaat er in 2016 voor het achtste of negende achtereenvolgende jaar op achteruit. De andere 70% gaat er tussen de 0% en 2% op vooruit. Terwijl in de categorie werkenden 70% van de mensen er 2% of meer op vooruit gaat en zo'n 10% zelfs meer dan 5%. Een nationale schande waar de hele politiek met verontrustende onverschilligheid naar kijkt.

Het staat nu vast: de gepensioneerden betalen de rekening van de feestende bankiers. Met dank aan het kabinet en de gedoogpartners in de Eerste Kamer! —

“
Kwaliteit van
leven hoog in
Nederland.
”

Selectief gewinkeld

In het december-nummer is het boek van Martin Pikaart 'Wanbeleid, Algemeen Burgerlijk' besproken. Het boek bevat veel kritiek op het ABP en onze redacteurs stelden zich de vraag of alle kritiek terecht is. Zij concludeerden dat er ten onrechte een te negatief beeld van het ABP is geschilderd.

AUTEUR: MARTIN PIKAART

In dit nummer hebben we Pikaart gevraagd een reactie te geven. Hij is van mening dat de auteurs het niet goed begrepen hebben en selectief hebben gewinkeld. Het waarheidsgehalte van die woorden laten we graag aan de verstandige lezer over. Hieronder zijn reactie.

"De recensenten van NBP verwijten mij een aantal zaken:

- Ik zou ABP verwijten de pensioenregeling te veranderen.
- Ik zou concluderen dat de te lage premies (ook nadelig zijn voor actieve deelnemers.
- Ik zou onvoldoende aandacht besteden aan de goede beleggingsrendementen van ABP.
- Ik zou miskennen dat een fonds met 4,5% rendement op lange termijn geen probleem zou hebben.
- Ik zou vinden dat ABP had moeten speculeren op een rentedalings.
- Ik stel dat de inflatie in de jaren tachtig hoog is.
- Ik stel dat veel bestuursbesluiten voordelig uitpakken voor gepensioneerden en nadelig voor actieve deelnemers.

In het algemeen: er staan ruim 300 voetnoten in mijn boek, verwijzend naar vele documenten: van ABP, van DNB, van CPB, van de overheid, uit de pers, interviews met betrokkenen, etc. (veel ervan te vinden op www.wanbeleid.info). Vrijwel alle uitspraken die ik doe worden ondersteund door meerdere van deze bronnen, waaronder verwijten 2, 4 en 7. Punt 6 is een slordigheid in een bijzinnetje: ik bedoelde de hoge inflatie in de jaren zeventig en begin jaren tachtig.

Belangenbehartiging

Inzake verwijt 1: inderdaad bepalen formeel de sociale partners in de Pensioenkamer de pensioen- en VUT-regeling. Maar deze sociale partners vormen tevens het ABP-bestuur (in het recente verleden was

er zelfs personele overlap). ABP speelt ook een actieve rol in de Pensioenkamer en bepaalt de nadere invulling van de wijziging. Bovendien heeft ABP de wettelijke taak om aan evenwichtige belangenbehartiging te doen, en de sociale partners niet. Dus vandaar mijn verwijt aan ABP.

Inzake verwijt 3: beleggingsrendementen zijn leidend voor een beleggingsfonds, maar ABP is een pensioenfonds. Leidend moeten zijn de pensioenverplichtingen. Dit wordt andermaal geschraagd door diverse bronnen.

Scenario's analyseren

Inzake verwijt 5: het lijkt erop dat de kern van mijn kritiek verkeerd is begrepen. ABP gaat uit van de veronderstelling dat de rente gaat stijgen. Ik stel expliciet dat dit geen goed uitgangspunt is voor het besturen van een pensioenfonds. Dat wil niet zeggen dat ABP uit moet gaan van een rentedalings, zoals de recensenten abusievelijk stellen.

Wat een bestuur moet doen, is de impact analyseren van alle mogelijke scenario's (waaronder rentestijgingen en -dalingen), en op grond daarvan een beleggings- en risicobeleid vaststellen. ABP houdt bij die vaststelling nauwelijks rekening met rentedalings, hetgeen een van de belangrijkste oorzaken is van de huidige misère.

Kern gemist

Ik vind het jammer dat de recensie juist de kern van mijn kritiek heeft gemist. Ook andere voor de NBP-leden zeer relevante conclusies worden niet benoemd in de recensie, zoals bijvoorbeeld de manier waarop ABP de indexatie probeert te 'framen'. Deze was ooit onvoorwaardelijk, toen voorwaardelijk maar wel gelijkwaardig (!) aan de onvoorwaardelijke, en nu stelt ABP die voor als een soort winstdeling." —

Uit de media

MEGASTUDIE NAAR LEEFOMGEVING OUDEREN

Dertien instituten, waaronder het Erasmus MC, gaan onderzoeken welke leefomgeving in de stad het prettigst is voor senioren. Het Erasmus MC coördineert de Europese-Amerikaanse-Canadese studie, die Mindmap heet. Tienduizenden ouderen uit onder meer Eindhoven, Amsterdam, Hamburg, Parijs en Turijn doen mee. De Europese Unie heeft voor het project € 5,7 miljoen beschikbaar gesteld, via Horizon2020. De stad staat in de studie centraal, omdat bijna driekwart van de

Europese ouderen daar woont. Het bijzondere aan het onderzoek is dat de leefomgevingen van diverse steden worden vergeleken. Gemeten wordt de 'mentale gezondheid', waardoor ouderen mogelijkheden kunnen benutten en kunnen deelnemen aan de samenleving. De stad voor ouderen via slimme ingrepen aantrekkelijk maken, helpt depressie en andere oorzaken van mentale ongezondheid bij hen te voorkomen. (Medicalfacts)

BRANDVEILIGHEID BIJ OUDEREN MOET VERBETEREN

Als er niets gebeurt, zal het aantal ouderen dat omkomt door een woningbrand de komende jaren meer dan verdubbelen. Dat voorspelt René Hagen, lector brandpreventie bij het Instituut Fysieke Veiligheid, verbonden aan Brandweer Nederland. Hagen pleit voor een serie maatregelen. "Je moet dan denken aan uitgebreide voorlichting over het voorkomen van brand en over de vluchtroutes. Maar ook de wet- en regelgeving op dit gebied moet verbeteren. Daarnaast zijn er technische voorzieningen die brand kunnen voorkomen of beperken." Uit onderzoek blijkt

dat er vier belangrijke risicofactoren zijn waardoor brand kan ontstaan in een seniorenwoning: roken, koken, elektrische apparatuur en elektrische kacheltjes. In andere landen wordt gebruikgemaakt van gekoppelde brandalarmsystemen. Bij rook en brand gaat niet alleen in de woning zelf het alarm af, maar ook bij de burens of in een meldkamer. Daardoor kan sneller worden opgetreden. Die snelheid is geboden omdat senioren vaak minder mobiel zijn en soms niet snel genoeg in staat zijn zichzelf te redden. (NOS)

OUDEREN VAKER OP DE FIETS VOOR KORTE RITTEN

Ouderen, mensen met een hoge opleiding, en mensen die in stadscentra wonen, nemen vaker de fiets voor korte ritten. Mensen onder de 65 jaar, zonder hoge opleiding, en die in landelijke en groenstedelijke gebieden wonen, nemen daarentegen vaker de auto. De vervoermiddelkeuze hangt sterk samen met de beleving van de bereikbaarheid van de voorzieningen.

Dit staat los van de daadwerkelijke bereikbaarheid. Dit blijkt uit het promotieonderzoek van Eline Scheepers Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat zij in samenwerking met de TU Eindhoven en de VU Amsterdam deed. (Ouderenjournaal)

NIEUWE METHODE OM DEPRESSIEKLACHTEN BIJ OUDEREN TE VERMINDEREN

De methode Dierbare Herinneringen richt zich op ouderen met depressieklachten in verzorgings- en verpleeghuizen. Hoewel depressieklachten in verzorgings- en verpleeghuizen vaker voorkomen dan in de rest van de samenleving bestaan er nauwelijks preventieve psychologische interventies voor. Dier-

bare Herinneringen vult dit hiaat; de methode is gebaseerd op onderzoek dat laat zien dat het ophalen van herinneringen samenhangt met en bijdraagt aan het verminderen van depressieklachten. Dit meldt Stichting Vilans. (Nationale Zorggids)

De ideale uitvalsbasis voor u

8-DAAGSE 50+ BUSREIS COMPLEET VERZORGD
INDIVIDUEEL OF MET GEZELTCHAP

VROEGBOEKAANBIEDING

Vertrek op:

14 mei	€ 435,- p.p.	• halen en brengen
4 en 11 juni	€ 495,- p.p.	• 4x natuurtocht met folklore en verrassing
2 en 9 juli	€ 495,- p.p.	• dagtocht met 3 uur varen
6 en 27 aug	€ 495,- p.p.	• incl. entreegelden en consumptie
3 en 10 sept	€ 475,- p.p.	• Hollandse keuken, mogelijkheid tot afstemming op dieet
1 okt	€ 425,- p.p.	• gezellige avondprogramma's

(Actie geldt tot 25 maart 2016; zie website voor bepalingen)

Bekijk het hele reisaanbod op onze website

ARRANGEMENTEN 2016

KEUZE UIT DIVERSE PRACHTIGE ARRANGEMENTEN

Al 46 jaar specialist voor ANBO, KBO, PCOB en
55+ gezelschappen

www.hotelaandevaart.nl

Vaart n.z. 88/89, 8426 AV Appelscha, Tel. 0516-43 32 32

PROGRAMMA ALGEMENE LEDENVERGADERING BPP 2016

Op dinsdag 26 april 2016 vindt de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW (BPP) plaats in: Van der Valk Hotel 'De Biltsche Hoek' De Holle Bilt 1, 3732 HM De Bilt tel. 030-2205811.

Er is voldoende parkeerruimte en de accommodatie is per bus bereikbaar vanaf CS Utrecht.

De vergadering wordt gehouden in de Beerschotenzaal en u bent daar vanaf 12:00 uur welkom. Van 12.00 tot 12.45 uur is er tijd voor inschrijving, het nuttigen van een lunch en onderlinge contacten. Om 12.45 uur begint het inhoudelijke deel van de ALV.

AGENDA VAN DE VERGADERING

12.45 - 13.00 UUR: OPENING

Welkom en inleiding door Joop Caljouw, voorzitter

13.00 - 13.30 UUR:

HUISHOUDELIJKE VERGADERING (DEEL 1)

Hierin zal worden gesproken over de begroting 2016, het financiële verslag 2015, de ongewijzigde contributie voor 2016 en het jaarverslag 2015.

13.30 - 15.00 UUR:

THEMA MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

FRANK WAGEMANS, projectmanager responsible investments bij VBDO en PETER BORGdorff, directeur pensioenbureau PFZW zullen diverse aspecten van dit thema belichten. Deelonderwerpen die aan de orde komen:

- Is meer nadruk bij investeringsbeslissingen op dit thema wenselijk voor jong en oud?
- Is er een positief of negatief effect op de rendementen?
- Hoe belangrijk is binnen dit thema de dreigende klimaatverandering.
- Verdient investeren van pensioenfondsen binnen de Nederlandse en Europese economie voorkeur te krijgen?

JOOP CALJOUW, voorzitter BPP zal de discussie met de zaal leiden.

15.00 - 15.15 UUR: KORTE THEEPAUZE

15.15 - 16.30 UUR:

HUISHOUDELIJKE VERGADERING (DEEL 2)

We staan stil bij het vertrek van onze huidige voorzitter Joop Caljouw en de nieuwe voorzitter Peter Patijn zal zich nader voorstellen.

16.30 - 17.00 UUR

Gelegenheid tot napraten onder het genot van een drankje.

OVER DE SPREKERS

Frank Wagemans is binnen de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) actief op zowel de vraag- als aanbodkant van de kapitaalmarkt. Hij voert benchmarkonderzoeken uit naar het verantwoord beleggingsbeleid van pensioenfondsen en verzekeraars. Verder houdt hij zich bezig met engagement activiteiten onder de (Nederlandse) kapitaal aanbieders om duurzaamheid te verankeren in de aanbodkant van de Nederlandse financiële markten.

Peter Borgdorff is directeur van het pensioenfonds Zorg en Welzijn. Hij zet zich in voor een pensioen dat te begrijpen is, rechtvaardig is én toekomstbestendig. Voor een pensioen dat zich niet richt op onbetaalbare absolute zekerheid, maar op een inkomen voor je oude dag dat op lange termijn mee kan groeien met de stijgende prijzen (al zal dat onder de huidige omstandigheden nog op zich laten wachten). Een pensioen waarin we goede én slechte tijden samen opvangen. En voor een pensioen waarin we samen de risico's blijven delen die we alleen niet kunnen dragen.

Kortom: een interessante bijeenkomst.

Wij hopen dan ook op veel aanwezigen!

Wilt u zich met het oog op een goede gang van zaken zo spoedig mogelijk aanmelden? Bij voorkeur via de website (www.pfzw-belangenvereniging.nl/aanmelden-alv), maar het kan ook door inzending van onderstaande bon.

AANMELDING ALV BPP 2016

Voornaam: _____

Achternaam: _____

Straat + huisnummer: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Lidmaatschapsnummer: _____

E-mail: _____

Ja / Nee, ik ontvang graag via e-mail de definitieve agenda en bijbehorende stukken

Ja / Nee, ik schrijf me graag in voor de nieuwsbrief van de BPP

U kunt de bon sturen naar: Secretariaat BPP, Grevelingenhout 158, 4311 NL, Bruinisse of mail uw gegevens naar contact@pfzw-belangenvereniging.nl.

OPROEP NIEUW BESTUURSLID

Binnen het bestuur van de BPP is een vacature ontstaan door het vertrek van onze voorzitter Joop Caljouw. Joop heeft de maximale bestuursstermijn, zoals die statutair is bepaald, bereikt. Het bestuur wil deze vacature zo snel mogelijk invullen.

Zeker ook in de komende periode zullen de belangen van de gepensioneerden binnen PFZW onze volle aandacht en inzet blijven vergen. Maar er is meer. De belangen van de ouderen zijn ook in het geding als het gaat om zaken als koopkracht, de politieke besluitvorming rondom pensioenen, de eigen persoonlijke omgeving en zorgverlening. Onderwerpen waarvoor wij onze inbreng zullen blijven leveren via de NVOG, waarbij wij zijn aangesloten.

Een bestuurslid van de BPP moet dus enige affiniteit hebben met genoemde onderwerpen. Zeker zo belangrijk is de vaardigheid over de genoemde onderwerpen te kunnen communiceren in woord en geschrift. In toenemende mate verloopt onze communicatie met de leden via nieuwsbrieven, de website, brieven en door middel van

deelname aan openbare discussies. Een goede mondelinge en schriftelijke communicatievaardigheid is dus een grote pre.

De voorkeur van het bestuur gaat uit naar een vrouw die ons bestuur komt versterken. Nu is Baukje Vegter de enige vrouw binnen ons bestuur en dat is gelet op onze (potentiële) achterban bepaald onevenwichtig. Indien u belangstelling heeft, kunt u zich rechtstreeks aanmelden bij ons secretariaat (contact@pfzw-belangenvereniging.nl). U kunt ook via ons secretariaat vragen om een oriënterend gesprek met een of meerdere bestuursleden.

Een ding voor de nabije toekomst staat vast. De ontwikkelingen gaan snel, zijn van groot belang en hebben mogelijk grote gevolgen voor gepensioneerden. Het wordt een boeiende en belangrijke periode. Daar wilt u toch zeker een actieve bijdrage aan leveren?

Het bestuur aan het werk

De afgelopen periode zijn tal van pensioenonderwerpen in de bestuursvergaderingen, maar ook in het overleg in de pensioencommissie NVOG-KNNG en in de externe contacten naar andere verenigingen, politieke partijen en pensioenfondsbestuur aan de orde geweest. De koopkrachtontwikkeling 2016 die, door het niet doorgaan van de indexering, gecombineerd met andere belastingtarieven, kosten van zorg en andere kostenverhogingen, nog steeds onder druk staat nam daarbij wel een centrale plaats in.

AUTEUR: CEES MICHELSE

Weliswaar zijn mede door onze inspanningen de effecten nog enigszins beperkt ten opzichte van de oorspronkelijke plannen, maar het resultaat is toch nog onvoldoende. Omdat de situatie zich aftekent dat ook in komende jaren de situatie voor ouderen niet echt lijkt te verbeteren, hebben we opnieuw een oproep gedaan aan alle politieke partijen om de situatie te verbeteren. In ieder geval tot het moment dat er een vernieuwd pensioensysteem zal zijn, want dat lijkt nog 4 tot 6 jaren op zich te laten wachten.

De situatie verbeteren kan door dwingend voor te schrijven dat de premies op dezelfde manier berekend worden als dat voor de verplichtingen van het fonds geldt. Of omgekeerd: toestaan dat de verplichtingen van het fonds ook mogen worden berekend op basis van de verwachte rendementen. Nu moeten pensioenfondsen met twee maten meten en dat gaat ten koste van de indexatiekracht en dus de koopkracht van de gepensioneerden.

Tekenend is, dat inmiddels ook de Federatie van Pensioenfondsen heeft uitgesproken dat het huidige systeem met dit starre en onevenwichtige toezichtkader niet langer acceptabel is. Tegelijkertijd lijkt de federatie er echter in te berusten dat gedurende de overgangstermijn naar een nieuw systeem, die zij overigens wel wenst in te korten, de huidige regels gehandhaafd blijven. Hier zouden ze het been nog wel even mogen bijtrekken en de voorstellen van de gezamenlijke ouderenorganisaties ondersteunen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Een ander thema dat in de beleidsvorming steeds meer aandacht krijgt is het thema maatschappelijk

verantwoord beleggen. Niet alleen ons eigen fonds PFZW is hier al sinds vele jaren in een voortrekkersrol mee bezig, maar tal van andere fondsen, waaronder ook ABP, hebben dit beleid recent sterk geïntensiveerd. Dit is een belangrijke ontwikkeling in het kader van het milieubeleid, acceptabele arbeidsomstandigheden, het tegengaan van kinderarbeid, een meer evenwichtige welvaartsverdeling en tal van andere maatschappelijk wenselijke ontwikkelingen.

Er zitten ook met serieuze vraagstukken achter. Welke gevolgen heeft deze accentverschuiving in het beleggingsbeleid van pensioenfondsen voor de rendementen op korte en lange termijn en zijn daaraan voorwaarden te stellen? Wat zijn de effecten voor de verschillende generaties? Als veel institutionele beleggers deze omslag maken, wat zijn dan de effecten op de prijsstelling van deze categorie beleggingen op korte en lange termijn?

ALV 26 april 2016.

Het bestuur acht dit vraagstuk zo belangrijk dat wij het thema willen bespreken op onze jaarvergadering. Op pag. 35 in dit blad vindt u de agenda en de uitnodiging voor de algemene ledenvergadering. Als u wilt deelnemen, meldt u zich dan tijdig aan via de website (www.pfzw-belangenvereniging.nl/aanmelden-aly) (bij voorkeur) of door de bon in dit blad (pag. 35) op te sturen of uw gegevens te mailen. —

De juiste vragen stellen

De pensioenraad vergaderde volgens traditie op de laatste donderdag voor kerst, maar dat wil niet zeggen dat de raad haar kritische houding liet varen. Verantwoording afnemen is nog niet zo eenvoudig en advies geven kost soms wat extra tijd.

AUTEUR: JOOP C. CALJOUW

Bij de evaluatie naar het eigen functioneren en de gang van zaken bleek dat nog te weinig de juiste vragen worden gesteld. "Hoe kon het bestuur tot dit besluit komen?" en "Wat zijn de overwegingen en alternatieven?" Als je ze niet stelt, krijg je ook niet het antwoord op die vragen. In plaats daarvan krijgen we meermalen gedetailleerde stukken die niet voor de Pensioenraad geschreven zijn.

De onderliggende vraag is altijd weer: hoe neem je verantwoording af terwijl je niet deskundige bent, maar vertegenwoordiger van een groep belanghebbenden. Daarbij komt dat de Pensioenraad niet het hoogste orgaan in een Coöperatieve Vereniging is, maar het verantwoordingsorgaan van een pensioenfonds (een stichting). We moeten het doen met de bevoegdheden zoals die zijn vastgelegd in de Pensioenwet en de Statuten van Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Met een politiek gepokt en gemazelde debater als onze bestuursvoorzitter Hans Alders, leidt dat soms tot discussies in tweede en derde termijn. Dat houdt alle partijen scherp.

Gepensioneerden ook bij advisering vooraf?

Zoals dit jaar eerder voorkwam bij de advisering over netto pensioen en over de overname van het pensioenfonds voor Werk en (Re-)Integratie, kreeg het bestuur het niet voor elkaar om met één discussie op basis van een onvolledige of onduidelijke notitie het positieve advies van de Pensioenraad te verkrijgen. Het ging om de advisering voorafgaand aan bestuursbesluiten over de regeling.

In andere fondsen beslissen sociale partners daarover, maar bij ons fonds doet het bestuur dat.

En dat is maar goed ook, want we hebben het over 23 cao's. Gepensioneerden gaat dat dus eigenlijk niet aan. Een rol voor gepensioneerden zou daarbij niet zijn weggelegd, als er niet over onderwerpen als herstelplannen, nieuwe producten e.d. zou worden geadviseerd. Nu dit wel zo is, zullen gepensioneerden niet anders behandeld en vertegenwoordigd mogen worden dan andere partijen. Het moet nog blijken hoe dit dilemma wordt opgelost.

Verantwoording

Intussen begint de Pensioenraad met de voorbereiding van de jaarlijkse verantwoordingsronde op basis van jaarverslag en jaarrekening: accountant, actuaaris, Raad van Toezicht en bestuur worden in de aprilvergadering allemaal bevroegd. Met deze kritische Pensioenraad belooft dat weer een boeiend proces te worden. —

Colofon

Tweemaandelijks tijdschrift van de BBP: Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg & Welzijn (PfZ&W).

Aangesloten bij de NVOG: de Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden.

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Hoofd- en eindredactie

Roelof Jan Mulder (Ons Pensioen), Steenakkerstraat 4, 4012 EP Kerk-Avezaath. Telefoon: (0344) 681793. E-mail: roelof.j.mulder@planet.nl.

Gitte Jansen-Nieudorp (Pensioenbelangen)

Redactieleden

Jaap van der Spek, Eric van Eck, Pierre Thijssen.

Medewerkers aan dit nummer

Audrey, Joop Blom, Guus Bosman, Rob de Brouwer, Joop Caljouw, Hasko van Dalen, Cees Michielse, Jaap van der Spek, Joop van Vliet, Marjoke Wessels, Ron Wessels.

Grafisch Ontwerp

William van Giessen

Afbeeldingen

pixabay.com
storytrail.com

Druk en verzending

Senefelder Misset

Verantwoording

Het ledenblad 'Ons Pensioen' is het contactorgaan van de BPP en verschijnt zes keer per jaar. Ons Pensioen komt tot stand in samenwerking met 'Pensioenbelangen' (van de NBP). De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur.

De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en diverse perspectief te behandelen. Het is aan de lezer zelf om (mede aan de hand van meningen en visies in dit blad) tot eigen oordeelsvorming te komen. Voorts is de redactie niet verantwoordelijk voor de inhoud van advertenties en bijsluiters.

Overname van (delen van) artikelen is toegestaan, met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers. Reacties kunnen worden gezonden naar: roelof.j.mulder@planet.nl. De redactie behoudt zich het recht voor reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen.

Bestuur

Voorzitter: Joop C. Caljouw.
Secretaris: Cees Michielse.
Penningmeester: Jaap Dijkstra.
Leden: Peter Patijn, Jan van Pijkeren, Jaap van der Spek, Baukje Vegter.

Ledenadministratie

Adreswijzigingen en opzeggingen graag als volgt doorgeven: Jaap Dijkstra (071) 521 52 46, of ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl.

Lid worden

De contributie bedraagt slechts €11 per jaar (meer mag natuurlijk ook!). Het partnerlidmaatschap is €5,50 per jaar. U kunt zich aanmelden via de strook in dit blad, via de website of via een brief met gegevens aan de ledenadministrateur. Betalingen kunnen worden overgemaakt op banknummer NL83 INGB 000 455 2579 (ING Bank) t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

Belangrijk om te weten

Als u overlijdt, stopt uw Ouderdoms- pensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben dan onder bepaalde voorwaarden recht op Partner- en Wezenpensioen. Ook hebben zij recht op een eenmalige slotuitkering die gelijk is aan drie maal het bruto maandbedrag van uw Ouderdomspensioen. Over die uitkering wordt geen loonheffing (belasting) en zorgpremie betaald. Het nettobedrag is dus gelijk aan het brutobedrag. De partner krijgt deze uitkering. Is er geen partner? Dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. Als er geen partner of wees is die aanspraak maakt op de uitkering ineens, dan kan deze worden uitbetaald aan de natuurlijke persoon (bijvoorbeeld kinderen ouder dan 21 jaar, neven, nichten, vrienden) die kosten heeft gemaakt in verband met het overlijden.

Commissie Financiële Dienstverlening

In geval van problemen met PFZW over uw pensioenberekening, zoek contact op met de voorzitter van deze BPP-commissie: P.Patijn (06-51110724).

Advertenties

PSH Media Sales Support, telefoon: (0134) 355 830, e-mail: frank.roosenbeek@pshmediasales.nl. Tarieven op aanvraag.

De aanmeldingsbon voor nieuwe leden vindt u op de achterzijde.

EEN UITGAVE VAN DE BPP:
BELANGENVERENIGING PENSIOENGERECHTIGDEN PENSIOENFONDS ZORG EN WELZIJN

AANMELDINGSBON VOOR NIEUWE LEDEN

Ik meld mij aan als lid van de belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn (BPP) en ontvang binnenkort het laatste nummer van 'Ons Pensioen'. Ik meld wel/niet mijn partner aan voor € 5,50 per jaar.

Naam: _____ m/v

Voorletter(s): _____

Straat en huisnummer: _____

Postcode en plaatsnaam: _____

Telefoonnummer en/of emailadres: _____

Geboortejaar: _____

Laatste functie: _____

E-mail deze gegevens naar: contact@pfwz-belangenvereniging.nl

Of ga naar onze website www.pfwz-belangenvereniging.nl - pagina 'lid worden'.

U kunt de bon ook sturen naar: Secretariaat BPP, Grevelingenhout 158, 4311 NL, Bruinisse.